

Ljudska

PRAVICA

LETO XXIII. Štev. 13

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK — OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO».

VELIKA BRITANIJA NIČ VEČ SAMA ZASE

AMERIŠKE IN EVROPSKE VEZI v zunanji politiki Macmillanove vlade

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

London, 15. jan. Vznemirjenje spriču preosnove vlade je minilo, radosti in razočaranj je konec, ljudje, ki bero dnevni tisk, se ne zanimajo več za nadaljnje personalne spremembe v konservativni vladi. Danes so glavni naslovi posvečeni podeželskemu zdravniku dr. Adamsu, ki je obtožen več zastrupljen in umora bogatih vdov. O izjavah priče pred sodiščem poročila dnevni tisk neprimerno več kakor o izjavah domačih in tujih političnih opazovalcev o Macmillanovi vladi.

Vest, da odpuščena bivši ministriški predsednik in njegova soproga v kratkem na oddih na Novozelandsko, so zabeležili časnikarji pod bolj skrivnim naslovom kakor poročilo o smrti filmskega igralca Humphryja Bogartha. Politika lahko razgiblje in vzbudi zanimanje Angležev samo v redkih trenutkih važnih sklepov in velikih senzacij. Dejstvo, da se je zanimanje za politične dogodke znova naglo poleglo, samo poudarja močno razširjeni občutki, da je razburljiva faza minila in da se angleška politika vrača na pot svoje puščobe.

Velike, radikalne spremembe, ki so jih pričakovali ljudje po Edenovem odstopu, smela preosnova vlada, o kateri so trdili, da je po Macmillanovem imenovanju neogibna, zlasti spremembe v vodstvu zunanje politike, vse to se ni zgodilo. Ko so razočarani preroki brali imena ministrov nove vlade, so ugotovili, da so bile »stare karte samo premešane«, da so igralci izmenjali mesta, v glavnem pa ostalo vse pri starem. Po takšni preosnovi ožje vlade je razumljivo, da se malokdo še zanima za morebitne personalne spremembe med tako imenovanimi

»mlajšimi ministri«, parlamentarnimi sekretarji in drugimi člani širše vlade. Politična brezbriznost, ki je nastala danes v Londonu, je posledica spoznanja, da v neposredni bodočnosti ni treba pričakovati ne katastrof ne zmagoslavja, marveč samo nekoliko poglobljeno in v posameznih področjih revidirano staro znano politiko povezovanja konca s koncem. Mnogi so osumili, ko so zvedeli, da ostane Selwyn Lloyd zunanji minister. Prerokovali so, da bo to preprečilo naglo normalizacijo stikov z ZDA. Današnja Eisenhowerjeva poslanica Macmillanu, ki presega meje običajnega vljudnostnega pozdrava novemu predsedniku, že lahko velja za zanimanje takšnih napovedi. Nič seveda ne misli, da je bil Selwyn Lloyd glavni tvorec angleške zunanje politike. Na položaju zunanje politike bo bržčas tudi v prihodnje izpolnjeval samo zunanje politične sklepe ministrskega predsednika.

Ne glede na nominalnega zunanje ministra se bo angleška zunanja politika močno usmerila na ZDA in Evropo. Tesno sodelovanje z zahodnoevropskimi deželami, zlasti sodelovanje na skupnem evropskem trgu, je že stara teza ministrskega predsednika Macmillana. Isto tezo je več let zagovarjal tudi novi finančni minister Thorneycroft. Njegovo napredovanje je samo močnejši poudarek njegove bodoče vloge v gospodarskem povezovanju z Evropo. Za boljše in tesnejše vskladitev angleške vojne strategije s strategijo »evropske skupnosti« bo odgovoren novi minister za obrambo Duncan Sandys, ki je eden prvih začelnikov tako imenovanega »evropskega gibanja«.

Takšen razvoj dogodkov bi bil nedvomno po volji administraciji ZDA, ki je dolga leta nestrinno in z negotovanjem gledala, kako se Velika Britanija izmika pretiranemu sodelovanju v poslih evropskega kontinenta.

K. Timotijević

Vključevanje Velike Britanije v gospodarski sistem Zahodne Evrope

London, 15. jan. (Tanjug). Predsednik vlade Macmillan je sklical danes dopoldne prvo sejo svoje vlade. Baje se je sporazumela o stališču do zahodnoevropskega skupnega trga. Pred sedantom je imel predsednik medvladnega odbora dežel »Male Evrope«, belgijski zunanji minister Spaak, ki se mudi v Londonu, razgovor z ministrom za finance Thorneycroftom in drugimi funkcionarji vlade. Spaak

je pojasnil podrobnosti pogodbe o skupnem trgu, ki jo bodo v kratkem sklenile Francija, Zahodna Nemčija, Italija, Belgija, Nizozemska in Luksemburška. Glavna tema razprav na današnji konferenci so bili stiki med skupnim trgovim in širšo trgovinsko cono, v katero bi se lahko vključilo 11 drugih dežel Evropske organizacije za gospodarsko sodelovanje. Po mnenju angleške vlade bi bilo v tem primeru nujno zagotoviti pogoje, ki bi omogočili nemoteno sodelovanje med skupnostjo šestih zahodnoevropskih dežel in širšim trgovinskim področjem v Evropi. Delovna skupina Evropske organizacije za gospodarsko sodelovanje, ki je proučevala dogovore in metode povezovanja s skupnim trgovim, je že zaključila svoje delo.

Angleška vlada si zdaj prizadeva, da bi v pogodbi šestih dežel že vnaprej zaščitili koristi Velike Britanije v bodočem sodelovanju. Velika Britanija je ob upoštevanju zaščite trgovinskih koristi dežel Britanske skupnosti vztrajala na tem, naj bi bili proizvodi v svobodni trgovinski coni zaščiteni s carinami. V zvezi s tem vprašanjem so s Spaakom proučili razne strani bodočih odnosov med svobodno trgovinsko cono in prekomorskimi posestvi dežel Evropske organizacije za

Pariz, 15. jan. (Tanjug). Blížnja debata o alžirskem vprašanju v OZN je sprožila zaostritev odnosov med francoskimi političnimi strankami in vlado, tako da je ogrožena stabilnost Molletove

Francoski general Massu, ki je odgovoren »za red« v Alžiru

manjšinske vlade v poslanski zbornici. Stranka neodvisnih in kmetov, vodilna skupina na parlamentarni desnici, ki je doslej malone brezpogojno podpirala vlado, zlasti pa njeno akcijo v Alžiru, se je izrekla zdaj za spremembo v vladi, če bi Francija doživela neuspeh v debati v OZN.

Na drugi strani pa so nastop radikalnega prvaka Mendès-Francea proti debati v OZN o Alžiru označili za svarilo francoskim liberalnim krogom, da je trenutni razvoj razmer v Franciji ob nadaljnji zaostritvi odnosov v korist desničarskih, nacionalističnih in šovinističnih struj v deželi. »Jaz sem proti takšni politiki«, je rekel Mendès-France, »toda sodeč po vsem je mnenje naše javnosti zaradi nezadostne poučenosti prav takšno in zato bo treba podvojiti napore, da bi pojasnili in razumeli, kaj je treba ukreniti v Alžiru, dokler še ni prepozno«.

Znatne pomisleke proti vladi spriču tega vprašanja je izrekel tudi prvak klerikalnih ljudskih republikancev Pierre Pflimlin. Parlamentarni krogi pa danes pravijo, da je Guy Mollet zato sklenil v kratkem zahtevati podporo parlamenta za svojo politiko v Alžiru. Očitno je pripravljeno na boj proti poskusom, da bi prišlo v vladi do sprememb. Odklonitev vlade, da bi se naslonila na komunistično levico, ki mimogrede rečeno odklanja njeno alžirsko politiko, kakor tudi razcepčnost v centru vladajočih strank, socialistov in radikalov, sta ga napolnila, da išče pod-

pore parlamenta izključno na desnici. Odvisnost sedanje vlade od desnice pa vlado čedalje bolj postavlja pred klavno alternativo, da odstopi ali se ji docela udinja. Od sadov debate v OZN bo v veliki meri odvisen nadaljnji razvoj notranjepolitičnih odnosov v Franciji.

Racije v Alžiru

Pariz, 15. jan. (Tanjug). — Več tisoč francoskih vojakov, policajev in padalcev je začelo davi preiskovati muslimanske četiri mesta Alžira. Pri tem so nastali ogorčeni poulični spopadi, v katerih je bilo po prvih poročilih ubitih in ranjenih več Alžircev. Precej prebivalcev so aretirali. Ob petih zjutraj so muslimanske četiri mesta povsem blokirali in začeli preiskovati po hišah, novinarjem pa so prepovedali dostop v blokirane dele mesta.

Medtem se nadaljujejo boji na vsem alžirskem ozemlju. V planinah Velike Kabilije se bojujejo na nož. V zadnjih 24 urah so izvedli uporniki vrsto sabotažnih akcij in napadov v mestih in na železniških progah ter cestah. Francozi so imeli po nepopolnih francoskih poročilih 34 ranjenih in enega mrtvega, uporniki odredi pa 42 mrtvih. Uporniki so napadli vlak na progi Bogari-Djelfa, pri čemer je bilo ranjenih 10 ljudi, med njimi nekaj vojakov. V središču mesta Alžira pa so uporniki minirali glavno radijsko postajo in jo poškodovali.

Saudska pritožba pri OZN zaradi izraelskih napadov

New York, 15. jan. (AP). Delegacija Saudske Arabije v OZN je od generalnega sekretarja Hammarskjölda zahtevala, naj ukrene potrebno, da bi zaustavili izraelsko agresijo na ozemlju Saudske Arabije. Delegacija je v pismu Hammarskjöldu izrazila prepričanje, da bo OZN našla pot, kako bo uveljavila svoje resolucije in zagotovila mir na tem področju. V pismu, katerega prepis so izročili tudi predsedniku Varnostnega sveta, zatrjujejo, da so izraelske ladje iz zaliva Akabe dvakrat streljale na arabsko ozemlje, neko izraelsko letalo pa je letelo nad Saudsko Arabijo in tako kršilo njeno suverenost.

Kralj Saudske Arabije Saud se je danes obrnil na ZDA, da bi podprle zahtevo po takojšnjem umiku izraelskih sil iz Gaze in z otokov Tiran in Sanafir v Akabskem zalivu. Poslanico o tem je izročil sam kralj Saud ameriskemu veleposlaniku Wardsworthu v Jedahu. V njej poudarja, da je umik izraelskih

sil za demarkacijsko črto v Palestini ne je obveznost, ki jo določajo resolucije OZN, marveč tudi glavni pogoj za obnovitev miru na tem področju.

Enotna akcija za slovenske šole v Italiji

Trst, 15. jan. — Sindikat slovenskih prosvetnih delavcev je sklical sinoči sestanek vseh predstavnikov slovenskih političnih strank in kulturnih organizacij na Tržaškem, Gorškem in Beneški Sloveniji, da bi na njem razpravljali o položaju slovenskega šolstva v zvezi z vladnim zakonskim osnutkom, ki ga je odobrili ministrski svet 28. decembra. Po živahni razpravi so sprejeli resolucijo, v kateri poudarjajo, da je treba slovenske šole ustanoviti tudi tam, kjer jih še ni (v Beneški Sloveniji) in da je treba ohraniti samostojnost slovenskih šol na Tržaškem in Gorškem brez diskriminacije glede vpisa otrok. Slovenski krogi v Italiji pripisujejo enotni akciji vseh predstavnikov Slovencev na Tržaškem, Gorškem in v Beneški Sloveniji velik pomen in jo ocenjujejo kot izraz trdne odločnosti, s katero so se Slovenci v Italiji zavzeli za spoštovanje svojih narodnostnih pravic.

SUMMERSKILLOVA SE ZGRAŽA

KAIRO, 15. Jan. (Reuter). Britanska laburistična poslanka Edith Summerskill, ki se mudi v Egiptu kot gost predsednika Naserja, je potem ko si je ogledala razdeljanja v Fort Saidu, izjavila, da se zgraža nad tem, kar je videla. »Ko bi britanski narod to videl, kar sem videla jaz, bi prav gotovo zahteval nove volitve.«

Ciprski Grki terjajo naj Generalna skupščina OZN odredi nov plebiscit na otoku

Atene, 15. jan. (Agencija Ate-). Ob sedmi obletnici plebiscita, s katerim so se ciprski Grki izrekli za priključitev otoka h Grčiji, je komite za samoodlobo Cipra objavil razglas, ki pravi, da je plebiscit Angležem jasno povedal, kakšen je pravi izhod iz dolgoletne ciprske krize. Namesto da bi to upoštevali, pa Angleži v praksi čedalje bolj pritiskajo na prebivalstvo in surovo ravnaajo z njim, tako da s tem sami prisilijo nezadovoljne ljudi, da na silo odgovarjajo s silo in da v samobrambi uporabljajo tudi orožje. »V tem tragičnem položaju«, pravi razglas, »nas navdaja upanje, da se bo Generalna skupščina OZN še na tem zasedanju izrekla za nov plebiscit na otoku, s katerim bo prebivalstvo samostojno odločilo o svoji prihodnosti.«

Nikosia, 15. jan. (Reuter). — V grškem delu mesta so davj razglasili totalno policijsko uro za neomejen čas. Vse moške od 14. do 40. leta so hkrati pozvali v posebne zbirne centre. Tako namreč menijo izslediti tri vodilne člane EOKA, ki se baje skrivajo v starem delu mesta.

Blizu Larnake na južnem delu Cipra je bil sinoči razstreljen most, ki so si ga zgradili Angleži, da bi prek njega preskrbovali svoja ondotna taborišča. Danes pa so začeli v Larnaki stivati ciprski delavci, da bi tako dali poudarka obletnici ciprskega plebiscita 15. januarja 1950, ko se je večina ciprskih Grkov izrekla za združitve z Grčijo. Ta plebiscit je tedaj organiziral etnarh Makarios.

Italijanski interesi na zahodnoevropskem gospodarskem sodelovanju

Rim, 15. jan. (Tanjug). — Pod predsedstvom ministrskega predsednika Segnija se je sestala današnja skupina ministrov, da bi določili italijansko stališče do osnutka pogodb o Evroatomu in o enotnem zahodnoevropskem trgu. Predstavniki italijanske vlade so naklonjeni načrtom o pogodbi in poudarjajo, da pomenijo te pogodbe znaten korak naprej na poti k združitvi Evrope, za kakršno teži italijanska vlada.

Razen tega so na seji poudarili, da bo enotni trg pripomogel, da bodo italijanski proizvodi prodali v druge dežele. V dosedanjih menjavi z drugimi evropskimi

deželami bi bila Italija v težavnem položaju zato, ker so imele vse druge dežele visoke zaščitne pregrade, vtem ko je Italija uveljavljala kar največjo liberalizacijo nasproti evropskim deželam. To velja zlasti za kmetijske pridelke. Italija ima precej presežkov, ki jih ni mogla prodati v drugih deželah. Razen tega pričakuje italijansko gospodarstvo znatne koristi od ustanovitve evropske banke, ki bo dajala kredite za industrijske investicije in ki bo imela na razpolago milijarde dolarjev. Italija bi kredite uporabila zlasti za industrializacijo zaostalega Juga.

VOLILNA KAMPANJA NA POLJSKEM ZA ALI PROTI OKTOBRU

Poziv žeramjskih delavcev poljskim volivcem

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Variava, 15. jan. Volitve na Poljskem so zadnje dni v središču zanimanja poljske javnosti. Nedvomno je Cu En Lajev obisk važen politični dogodek, toda najvažni razgovori med kitajskimi in

poljskimi državniki še tako pomembni, jih je živahno volilno vrenje potisnilo nekoliko ob stran. V volilni kampanji so postale sile Fronte nacionalne enotnosti te dni vse bolj dejavne. Volilni boj se bije zdaj pod geslom »Za ali proti oktobru«. Tako ga je označil Gomulka v svojem zadnjem govoru. Kakor se običajno dogaja, kadar se zbirajo sile, so se zbrali okrog reakcije tudi vsi tisti, ki jim oktober ni povšeči. Pri tem ni važno, da so nagibi in pobude različni. Nasproti enotnosti naprednih sil, ki jo bodo morali postaviti na trdne temelje, nastopa, kot kaže, enotnost raznih nazadnjaških skupin, čeprav še ni organizirana.

Glavna kritika je naperjena zoper tako imenovane centralne kandidate in člane ZDPP, ki jih skušajo spraviti ob dober glas. Gomulka s svojo avtoriteto brani kandidate centra. Večkrat je izjavil, da so to ljudje, ki zaslužijo zaupanje in ki so bili ob VIII. plenumu za novo politiko.

Direktiva partije je, da je treba glasovati za prve kandidate

na volilnih seznamih. Ker je na vsakem več imen kot pa bo izvoljenih poslancev, si prizadevajo zagotoviti izvolitev tistih, ki so jih koordinacijske komisije postavile na vrh seznama.

Reakcija in vse z njo povezane sile nastopajo s svojimi gesli. Reakcija teži po bojkotiranju volitev. Zlasti po vaseh je sprožila geslo: »Crtajte prve kandidate! Gomulka pa je jasno povedal: »Naša partija in delavski razred ne bosta nikoli prepustila oblasti reakciji.« Partija si prizadeva ugotoviti prepričanje, da je od izvida volitev odvisna izpolnitev novega programa, sprejetega na VIII. plenumu. Značilna je v tem oziru pobuda avtomobilske tovarne v varšavski četrti Żerany. Njeni delavci so objavili pozive, ki so se jim pridružila vsa velika varšavska podjetja: »Poljaki, ne verjemite tistim, ki razglašajo reakcionarna gesla!« Kakor v oktobrskih dneh! Żeranci so se bojevali za časa VIII. plenuma, danes pa so prvi v obrambi njegovega programa. Geslo naprednih poljskih sil je zato zdaj tudi lahko samo: »Za ali proti oktobru.«

D. Solajić

NA ADENSKO-JEMENSKI MEJI

Aden, 15. jan. (Reuter). Tu so danes objavili, da je bilo na meji med Adenskim protektoratom in Jemenom včeraj samo nekaj manjših prask. Iz Adena je krenil na področje Bejhana proti jemenski meji odred lahke pehote, ki bo okrepil tamkajšnje vojaške enote. Poročilo pravi, da imajo nekatera jemenska plemena še zmeraj v svojih rokah več krajev znotraj Adenskega protektorata.

V okviru Balkanske zveze

Atene, 15. jan. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik Miša Pavičević je danes ob premetitvi stalnega sekretariata Balkanske zveze iz Aten v Beograd privedil kosilo, na katerem so bili veleposlanik v grškem zunanem ministrstvu in dosedanj predsednik komiteja stalnega sekretariata Ekonomiguras, turški veleposlanik v Atenah Iksel, predstavnik tih dežel v sekretariatu in člani jugoslovanskega veleposlanništva. Ekonomiguras pa je privredil sinoči sprejem, ki so se ga udeležili številni predstavniki treh balkanskih dežel.

Prva skupina funkcionarjev stalnega sekretariata je nocjo odpotovala iz Aten

VREMENSKA NAPOVED
za sredo 15. januarja
Hladno, pretežno oblačno, vmes še manjše snežne padavine, predvsem v vzhodni Sloveniji. V zahodnih predelih prehodne razjasnitve. Jutranje temperature med -4 in -8, v višjih legah okoli -14, v Primorju okoli 0, najvišje dnevne temperature med -2 in +2, v Primorju do 7 stopinj Celzija. Zjutraj po kotlinah megla.

Stanje vremena. Z vzhodnimi vetrovi doteka v srednjo in zahodno Evropo hladni polarni zrak. Jadranjska depresija se polni.

Snežno poročilo: Skupna višina snega: Kredarica 80 cm, Komna 115, Pokljuka 65, Vrščič 95, Tamar 73, Dom Planica 35, Kranjska gora 20, Erika 25, Crni vrh Jesenice 45, Bled 5, Bohinj 30, Jezersko 13, Koroska 100, Logarska dolina 20, Koča na Mrzlici 50, Celjska koča 10, Čelje 14, Slovenjgradec 20, Ribniška koča 75, Mariborska koča 40, Koča ob Zelenici 25, Maribor 24, Murska Sobota 15. Novo mesto 40, Paderiščeva koča na Gorjančih 65, Postojna 4, Crni vrh—Idrija 25, Ljubljana 4.

Tudi v trgovini in prometu čimprej uveljaviti družbeno upravljanje

Tovariš Miha Marinko je govoril slušateljem Politične šole v Ljubljani

Ljubljana, 15. jan. — Predsednik Ljudske skupščine LRS in sekretar CK ZK Slovenije Miha Marinko je danes odgovarjal na vrsto vprašanj, ki so jih postavili slušatelji Politične šole v Ljubljani. Ko je odgovarjal na vprašanja o vlogi subjektivnih družbenih sil v sistemu družbenega upravljanja, o razvoju demokratičnih oblik družbenega upravljanja, o vlogi sindikatov in podjetij in na druga vprašanja, je tovariš Marinko našel in osvetlil vrsto problemov, ki jih bodo morale obravnavati politične organizacije kot mobilizatorji in pomočniki pri usposabljanju državljanov za uspešno delo v organih družbenega upravljanja.

Tovariš Marinko je zlasti poudaril, da se komunisti zdaj vrednotijo po svojih sposobnostih in ne po partijski legitimaciji in zato stopa vprašanje vloge političnih organizacij pri družbenem upravljanju kot celota v ospredje. Komunisti morajo vložiti ves napor, da se prenesejo razprave o vprašanjih upravljanja v organizacije Socialistične zveze, ki mora postati najživahnejši činitelj udeleževanja državljanov, da bodo sposobni kritično motriti delo organov upravljanja in oblastnih organov.

V Socialistični zvezi so množice državljanov, ki sodelujejo pri upravljanju, in lahko pričakujemo, da bo letos večidel nalog neposredno na plečih organov družbenega upravljanja v komunih. Letos, ko bodo dobili organi upravljanja tudi večje materialno

bazo, se bo družbeno upravljanje še bolj razširilo. Komunisti in politične organizacije morajo svoje delo bolj usmeriti na področje terena, delavski sveti pa, ki sedaj urejajo notranje probleme podjetij, se bodo morali bolj zanimati, kako delavci živijo, kako se urejajo razna vprašanja življenjske ravnali, ki zanimajo prebivalstvo nekega strnjenegega naselja, kakšne so realne plače itd.

Razvoj naših demokratičnih oblik družbenega upravljanja in naglost učinka sta odvisna od zavestne sile, od večjega gospodarskega razvoja. Če ne bi bilo gospodarskih težav, bi se nedvomno tudi oblike upravljanja hitreje razvijale. V trgovini in prometu se družbeno upravljanje še ni razvilo. Na tem področju doslej ni bilo učinkovite družbene kontrole nad poslovanjem. Na ceno proizvodov, ki pridejo iz tovarne, vplivamo z ustreznimi instrumenti, nadaljnje oblikovanje cen pa je prepuščeno stihiji, čeprav je znano, da niti v kapitalističnem niti v socialističnem svetu ni jemstva, da bi se celotni preseček dela mogel zajeti na vratih tovarne, kajti del presečka se realizira šele v obliki tržnega dobička. Vprašanje tržnega dobička je stvar, ki mora priti v pristojnost organov družbenega upravljanja. Ne bi pa bilo učinkovitih uspehov, če bi obdavčili tržni dobiček v trgovini in gospodarskih organizacijah, ki se ukvarjajo s prometom. Tak ukrep bi pomenil demotivacijo, zato je nujno, da tudi na tem sektorju čimprej razvijemo družbeno kontrolo, družbeno upravljanje, ki naj tudi odloča o razpolaganju z ustvarjenimi sredstvi.

Prav tako je treba smelo preiti na že znane potrošniške zadruge, uvesti nabavne knjižnice, s čimer si bodo posamezne trgovine zagotovile odjemalce-volivce, ki bodo izvolili svoj potrošniški svet, ki bo trgovino upravljal in vodil evidenco o dobičku.

Glede nagrajevanja trgovskega osebja pa bo treba napraviti prelomnico. Plače naj bi ne bile več odvisne od denarnega izkazila, temveč od fizičnega obsega prometa, t. j. od količine prodane blaga. Doslej so trgovine ustvarjale fiktivni promet in namenoma prekladale blago, ker so bile za to pač spodbujane. Socialistična zveza je poklicana, da tako poživljuje svoje delo, da bo čimveč ljudi odločalo o gospodarski politiki, ki bo neposredno in učinkovito prispevala k izboljšanju življenjske ravnali. M. R.

Miha Marinko, predsednik Ljudske skupščine LRS.

Poljska gospodarska delegacija v Kranju

Poljska gospodarska delegacija, ki se mudi te dni v naši državi in jo vodi tovariš Boleslav Bolcini, si je ogledala včeraj tovarno »Iskra« v Kranju. Poljski gostje so se kake tri ure in pol razgovarjali z voditelji podjetja o gospodarskih in finančnih vprašanjih, o delavskem samoupravljanju itd. Po ogledu tovarne je delegacija odpotovala v Ljubljano.

Delegacija poljskih inženirjev prispela v našo državo

Na povabilo Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije je prispela k nam na obisk delegacija Glavne tehnične organizacije Poljske, v kateri je pet članov. Poljski gostje bodo pri nas na obisku 11 dni in bodo obiskali v tem času tudi Ljubljano.

Električne lokomotive bomo proizvajali doma

Podjetja »Sever«, »Rade Končar«, »Elektro-Srbija« in »Svetlost« bodo začela proizvajati električne lokomotive za potrebe jugoslovanskih železnic. Združene elektroindustrije je iz teh štirih podjetij ustanovilo kooperativno skupino, ki bo po licenci iz tujine začela proizvodnjo električnih lokomotiv in diesel električnih lokomotiv. Tako bodo ta podjetja le še razširila svojo dosedanjo dejavnost, saj so že doslej proizvajala električne naprave za tramvaje in trolejbus.

Ukrepi za zaščito prebivalstva pred otroško paralizo

V Ljubljani bodo osnovali virusni laboratorij za uspešno varstvo pred okuženjem

Nevarnost otroške paralize, ki nam je bila še pred nekaj leti dokaj tuja, narekuje po minulih, zlasti pa po lanskim epidemijam tudi pri nas podobne zdravstvene ukrepe v obrambi pred njo, kot jih je zahtevala v drugih državah, kjer se epidemije pojavljajo že več let.

Vemo, kako je bilo lani. Za otroško paralizo je zbolelo v Sloveniji 252 ljudi, od tega 60% otrok predšolske dobe, umrlo pa je skupno 24 oseb. Povprečno je znašala obolevnost na 100.000 prebivalcev 17, v Ljubljani, kjer se je epidemija najbolj razmahnila, pa 35. Ker se bolezen pokaže s hujšimi zunanjimi znaki le pri omejenem številu z virusi poliomielitisa inficiranih ljudi, lahko sodimo, da je bilo minulo poletje in jesen inficiranih stokrat več ljudi, kot pa je bilo bolezenskih primerov, ki so jih zdravili v bolnišnicah.

NE ČAKATI PREKRIZNIH ROKOV Na epidemiološkem oddelku CHZ, ki vodi vse delo za zatiranje epidemij v Sloveniji, si za bodočnost ne ustvarjajo dvomljivih in škodljivih utvar. Tako je vodilo tega oddelka:

»Napačno bi bilo, če bi nepravilno čakali prihajajoče poletje. Bolezen, ki pusti pri mnogih za posledico ohromelost ne prinaša prizadetim le osebnih tragedij, temveč zahteva tudi ogromno družbenega denarja za zdravljenje, rehabilitacijo itd. Storitvi moramo vsi, da v primeru ponovnih epidemij začitimo prebivalstvo pred okužbo in omogočimo pomoč obolelim.«

NOV VIRUSNI LABORATORIJ Osnova za vodeno uspešne protiepidemijske borbe naj bi postal novi virusni laboratorij, ki ga nameravajo zgraditi v okviru CHZ pri infektološki kliniki v Ljubljani, ki bo operativni organ protiepidemijske službe v Sloveniji.

PRVA NALOGA: PREPREČEVANJE OKUŽB Z delom novega laboratorija bo skrbel epidemiološki oddelk doseči dva cilja. Prvi je ugotoviti prekuženost prebivalstva z virusi poliomielitisa in izdelati jasno sliko, kakšno je zdravljenje virusov med prebivalstvom, kolikšna je

stopnja dosežene imunitete in kateri tip virusov se najpogosteje pojavljajo. Da bodo to dosegli, bodo morali napraviti v laboratoriju več tisoč analiz. V primeru pa, če se bo epidemija ponovila, bo moč prav s temi preiskavami sprti ugotovitvi tudi vse tiste primere inficiranih ljudi, pri katerih sicer ne izbruhne z vidnimi znanjimi znaki, so pa za okolico najbolj nevtralni, ker se navidezno zdravi gibajo med ljudmi in niso izolirani kot bolniki z jasno diagnozo.

DRUGO: PRIPRAVA NA CEPLJENJA Najhujše pri otroški paralizi je, da za zdravljenje ni učinkovitih zdravil. Prav zato so zdravstveni organi po vsem svetu še posebej zavzemanj za zaščito cepljenja, ki naj obolevnosti prepreči. Pri nas sicer ne bomo delali samostojnih raziskav za izdelavo cepiva, ker je to zvezano z ogromnimi stroški, pripraviti pa je treba vse potrebno za izvedbo cepljenja, bodisi že s cepivom, ki bi ga dobili iz inozemstva ali pa z doma izdelanim po recepturi, ki bi jo pripočila Svetovna zdravstvena organizacija. Toda tudi izvedba cepljenja ni preprosta stvar. Za odgovor, kdo naj bo cepljen in kdo ne, mora imeti preventivna zdravstvena služba že omejen pregled prekuženosti prebivalstva in določeno imuniteto, po cepitvi pa mora

zagotoviti tudi kontrolo o učinku cepil. Tudi te naloge bo prevzel laboratorij, ki naj bo v okviru laboratorija. Verjetno bo že v bližnji bodočnosti raziskana in določena ustreza vakcina, ki se je bomo potem poslužili pri cepitvi, ki bo za leto-ve pripravljena.

PRI GRADNJI IN OPREMI LABORATORIJA NOBENIH ZAVLACEVANJ Sedaj, ko gre za ustvaritev zamisljivega laboratorija, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da ni nobenih nepotrebnih zavlačevanj. Z devizinimi sredstvi, okrog 3500 dolarjev, ki jih je dal decembra Svet za zdravstvo, so v inozemstvu že naročili nekatere aparate, predvsem specialne centrifuge na hlajenje, ki bodo dobavljene že marca. Danje je vodstvo laboratorija naročilo te dni pri domačih podjetjih aparature in instrumente za 1.700.000, ki jih je dal CHZ, in vso laboratorijsko opremo za 5 milijonov, ki jih je prispeval Zavod za socialno zavarovanje. Potrebni pa bo še okrog 3000 dolarjev za dobavo aparature iz inozemstva. Tudi ta vavta je že zagotovljena.

Idejni osnutki za stavbo so že pripravljene. Računajo, da bodo načrti kmalu odobreni, tako da bi začeli graditi že marca ter bi bil laboratorij do jeseni dograjen in opremljen ter bi pričel z delom že v prihodnji sezoni.

PROUCEVANJE V INOZEMSTVU Gradnja novega virusnega laboratorija, izpopolnitve opreme infektološke klinike z aparaturami, potrebnimi za zdravljenje, in usmeritve zdravstvenih kadrov na novo področje raziskovanj in operativne borbe proti otroški paralizi, pa ne bodo edini zaščitni ukrepi. Razen tega odhaja v inozemstvo zdravnik epidemiološkega oddelka CHZ, ki bo kot štipendist Svetovne zdravstvene organizacije proučeval tamkajšnje organizacije preventivne zdravstvene službe, zlasti pa bo zasledoval razvoj splošne borbe proti cepljenja in priprave cepiva proti otroški paralizi, o čemer bo sproti obveščal naš laboratorij. M. N.

SEMINAR O VPRASANJH DELA S STARŠI

Nekatere pomanjkljivosti v delu z otroki in mladino

V Beogradu se je včeraj začel seminar o vprašanjih dela s starši, ki ga je organiziral Svet za skrb za otroke in mladino. Seminar bo trajal tri dni, udeležujejo pa se ga delegati društev iz vseh krajev države. V referatih na seminarju je bilo govora o tem, da je v delu z otroki in mladino vrsta pomanjkljivosti.

Sole ne posvečajo dovolj pozornosti vzgoji mladine in otrok. Težave so tudi v delu otroških in mladinskih ustanov, katerih število se je v zadnjih letih letih zmanjšalo za polovico. Spričo tega so zlasti prizadete zaposlene matere, to pa tudi otežuje ureditev številnih socialnih vprašanj. Pomanjkljivosti v skrbi za otroke izvirajo tudi iz tega, ker niso dovolj pretehtane možnosti in življenjski pogoji naših družin, zlasti tistih, kjer je mati zaposlena. Vzlic temu se je v zadnjih letih razvila široka družbena dejavnost v skrbi za otroke. Važno vlogo pri tem igrajo društva za skrb za otroke in mladino, ki jih je v vsej državi okrog 1500, v njih pa je nad pol

milijona članov, povečini staršev. Ta društva so marsikje za starše prava šola za praktično seznanjanje z različnimi oblikami dela z otroki. Pri delu s starši uporabljajo Ljudske univerze, kulturne domove in druge ustanove, na katerih prirejajo posebna predavanja za starše in organizirajo razgovore o vzgojnem delu z otroki.

Občni zbor Društva visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev

Včeraj je bil v zborniški dvorani univerze v Ljubljani ob priložni skromni udeležbi članov redni občni zbor Društva visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev. Zbora sta se udeležila tudi rektor univerze dr. Božidar Lavrič in prorektor dr. Anton Kuhelj. Na dnevnem redu so bila poročila dosedanjega upravnega odbora, iz katerih je razvidno uspešno delo Društva zlasti v njegovi stanovanjski akciji. Skupščina je izvolila novo vodstvo, tako da bo Društvo predsedoval sedaj dr. Stanko Škerl s filozofske fakultete, prvi tajnik pa bo dr. Sojan Pretnar s pravno-ekonomске fakultete.

Neurje na severnem Jadranu

Zaradi neurja, ki je divjalo v ponedeljek na severnem Jadranu, mnogo ladij ni moglo odpluti. Z Reke je krenila samo potniška ladja »Gradac«, ki pa se je morala na potovanje na Pag ustaviti v neki luki. V Reko so pa prispelle same ladje »Osijek« in »Mostar«. Neurje je ponoči ponehalo in je zdaj ladijski promet spet normalen.

Stanovanjsko vprašanje bo kmalu na dnevnem redu

ene skupnih sej obeh domov Zvezne ljudske skupščine

Zvezni izvršni svet je poslal sredi lanskega leta Zvezni ljudski skupščini »Referat o načelih zakonov stanovanjskega področja«, ki pride v kratkem na dnevni red ene skupnih sej obeh domov. Referat so razdelili med ljudske poslanke že lani julija, tako da so imeli dovolj časa, da se temeljito seznanijo s problemi zakonodaje s stanovanjskega področja, proučijo pa so ga tudi še nekatere družbene organizacije (stalna konferenca mest in komisija za družbeno upravljanje pri Socialistični zvezi Hrvatske), ki so poslate Skupščini svoje pripombe.

Z uredbo o upravljanju stanovanjskih hiš iz leta 1953 smo uveljavili družbeno upravljanje z vsemi hišami z nad dvema stanovanjema. S tem je nastala v gospodarstvu in v stanovanjski bistvena sprememba in spremenila se je pravna vsebina hišne posesti. Vse to je za zdaj urejeno samo s posameznimi uredbami, republiškim predpisi in odloki ljudskih odborov, tako da novi družbeni odnosi na področju upravljanja in uporabe stanovanj še niso zajeti v zakonodajnem pravem sistemu in mnoga vprašanja so še neurejena.

TUDI POMANJKANJE PREDPISOV OTEŽKOVA GRADITEV STANOVANJ

Načela nove gospodarske politike, zlasti pa upostavitve stanovanjskih skladov (ki bodo znašali letos kakih 54 milijard) kažejo, da bomo v našem nadaljnjem gospodarskem razvoju investirali v stanovanjsko izgradnjo mnoga večja družbena sredstva. Potrebne je tudi, da čimbolj spodbujamo tudi investiranje osebnih sredstev v graditev stanovanj. Za večjo dejavnost na področju stanovanjske izgradnje pa sedanjim nezadostno proučeni pravni predpisi ne bi dovolj spodbujali investiranje osebnih in družbenih sredstev. Še več, v določenem smislu postajajo ti predpisi ovira.

Investitorji si niso na jasnem, ali in koliko lahko razpolagajo s stanovanji, ki jih sgradi s svojim denarjem. To velja zlasti za gospodarske organizacije. Posebna ovira je pomanjkanje kakršnihkoli predpisov s področja stanovanjskega zadržništva. Ljudje, ki nalagajo denar v zadrugo, zdaj ne vedo, kakšne bodo njihove pravice na podlagi vloženih sredstev.

Fomanjkanje zakonitih predpisov o stanovanjski lastnini zavira napora ljudskih odborov in gospodarskih organizacij, da bi sami gradili stanovanjske hiše, ki bi jih lahko pozneje prodali, kajti lastniki stanovanj v zakonu nimajo določenih pravic na podlagi stanovanjske lastnine. Naposed tudi neurajni odnos med najemniki, ki imajo pravico do stanovanja, in organi družbenega upravljanja preprečuje, da bi posamezni najemniki nalagali denar v vzdrževanje svojih stanovanj, kajti po sedanjih predpisih še ne morejo biti prepričani, ali bo njihova pravica trajna in dovolj zagotovljena.

Po referatu bi bili za novo zakonodajo na področju upravljanja in uporabe stanovanj značilni trije pravni in družbeni inštituti: pravica do stanovanja, družbeno upravljanje stanovanjskih hiš z več stanovanji in upostavitve stanovanjske skupnosti.

PRAVICA DO STANOVANJA

Temeljni pravni inštitut, ki bi si slehernemu človeku zagotavljal eno izmed njegovih glavnih življenjskih potreb, bi bila pravica do stanovanja. Vsak državljan, ki na podlagi veljavni predpisov in možnosti dobi stanovanje, ima pravico do njegove uporabe, ki mu jo je moč odvzeti samo v določenih zakonitih pogojih. Stanovalec torej ni več najemnik stanovanja, marveč nosilec nove pravice.

Pogoji za popolno razvijanje te pravice je seveda zgraditev razmeroma zadostnega števila stanovanjskih hiš. Zato je pravica do stanovanja v tej ali oni obliki omejena in to bo trajalo, dokler potrebi po stanovanjih ne bo v določen meri zadosteno. Zato bomo morali za doseganje tega obdržati tudi nekatere elemente klasične lastnine tako do stanovanj kakor tudi do stanovanjskih hiš.

Druge, vse stanovanjske hiše z več stanovanji bi upravljali družbe-

ni organi, in sicer sami najemniki na podlagi pravice do stanovanja. To pa ne pomeni, da tudi lastniki stanovanjskih hiš in zadržniki ne bi imeli pravice do sodelovanja v upravljanju.

Načelo popolnega in čistega družbenega upravljanja pa mora biti v naših konkretnih pogojih v določenem smislu omejeno z določenimi pravicami investitorjev, to se pravi tistih, ki iz družbenih sredstev, s katerimi razpolagajo, grade stanovanja. Njim je treba v tej ali oni meri zagotoviti pravico do razpolaganja s stanovanji, da bi bili zainteresirani na gradnjo, da bi z zagotovitvijo stanovanj članom kolektiva ustvarili pogoje za delo v svojih podjetjih in ustanovah.

Zato mora biti pravica do upravljanja po družbenih organih — hišnih svetih, v določen meri omejena s pravico, da investitorji razpolagajo s posameznimi stanovanji. Pa tudi ta omejitev je samo začetni ukrep, ki ga zahteva potreba, da spodbujamo investiranje čimveč sredstev v stanovanjsko izgradnjo, ki so zdaj omejena.

NOVE NALOGE STANOVANJSKIH SKUPNOSTI

Zboljšanje življenjskega standarda je zdaj zahteva in bo še bolj zahtevalo, da obravnavamo vrsto potreb državljanov vsakega posameznega naselja skupno. Tako na primer ustanove za otroke, zavetišča, otroški vrtci, pomoč materam itd. že zdaj zahtevajo določene ukrepe v okviru širše skupnosti, ne pa samo ene stanovanjske hiše. Če zdaj tudimo potrebo, da upostavimo razne skupne ustanove, kakor so igralnice, servisi za razne storitve in podobno. Pri nas smo z uvedbo družbenega upravljanja stanovanjskih hiš upostavili stanovanjsko skupnost, toda samo za hiše z družbenim upravljanjem in z omejenimi delovnimi področjem.

Zdaj pa širimo potrebo, da upostavimo tudi stanovanjske skupnosti, ki bodo obravnavale vrsto skupnih služb in potreb družbenega standarda svojih članov. V stanovanjski skupnosti bi bili torej vsi stanovalci določenega naselja iz vseh hiš ne glede na lastniške odnose v njih in stanovanjske skupnosti bi postale podlaga za obravnavanje skupnih komunalnih in stanovanjskih zadev.

Po predlogu, izraženem v referatu, bi morali za kodifikacijo stanovanjskih predpisov uveljaviti naslednje zakone: o stanovanjski lastnini, o stanovanjskih združenjih, o uporabi stanovanj, o našem poslovnih prostorov, o upravljanju stanovanjskih prostorov o finansiranju stanovanjske izgradnje in zakon ali uredba o podjetjih za stanovanjsko izgradnjo, če bi sprejeli predlog o ustanovitvi posebnih podjetij samo za zidanje stanovanjskih hiš.

sl. v.

Letošnji program proizvodnje električnih aparatov za gospodinjstvo

Beograd, 15. jan. (Tanjug). Predstavniki nad 30 tovarnih elektroindustrije so na današnjem sestanku odobrili letošnji program proizvodnje električnih aparatov za gospodinjstvo. Program je sestavila posebna komisija na podlagi proizvodnih možnosti posameznih tovarnih in potreb trga.

Letos bodo naše tovarne izdelale nad 900.000 raznih električnih aparatov, in sicer kakih 500 tisoč odprtih kuhalnikov, kakih 200.000 likalnikov, 30.000 električnih štedilnikov, nad 50.000 zaprtih kuhalnikov na en ali dva obroča, 24.000 hladilnikov, 6000 aparatov za pranje perila, večjo količino loncev za kuhanje in peko, univerzalnih kuhinjskih aparatov in drugih praktičnih aparatov za gospodinjstvo. Te količine bodo zagotavljale za domače potrebe. Da bi ugotovili kakovost so na pristojnem mestu sklenili, da v prihodnje ne bo več prišel v prodajo noben izdelek, ki nima zaščitnega znaka. Združenje elektroindustrije je tudi sklenilo, da morajo dati v trgovini kupcu k vsakemu električnemu aparatu za gospodinjstvo tudi garantno pismo in napotke za ravnanje z aparatom. Izvzeti so samo običajni kuhalniki. Z garantnim pismom je zagotovljena brezhibnost aparata, v primeru okvare v določenem roku pa lahko kupec pošlje aparat v tovarniški servis, da ga popravijo ali pa ga celo zamenja brez slehernega doplačila. Servisi za popravila bodo poslovali pri vseh proizvodnih skupnostih. Imeli bodo delavnice za vse vrste popravil in v njih bodo na razpolago tudi rezervni deli. V servisu bodo popravljali tudi električne aparate, izdelane v tujini, toda samo tistih tverdk, ki zagotove rezervne dele.

Kulturne VESTI

»MACBETH« V CELJSKEM GLEDALISCU

Jutri bo v Celjskem gledališču premiera Shakespearovega »Macbetha« v adaptaciji in režiji Andreja Henga. Po oloženem trudu in umetniških pretenzijah bo po mnenju gledališkega vodstva ta predstava dogodek letošnje sezone. Svojevrstno sceno je zasnoval arh. Seta Jovanović, v obeh osrednjih vlogah pa bodo izmenoma nastopali Pavle Jeršin in Albin Penko (kot Macbeth) in Mara Černetova in Angelca Hlebecetova (kot lady Macbeth). Po Sestovi uprizoritvi v Ljubarju in Marijo Vero v letih med obema vojnama prihaja zdaj »Macbeth« šele drugič na slovenski oder.

GOSTJE V LJUBLJANSKI OPERI

V nedeljo bo gostovala v ljubljanski Operi kot Butterfly priljubljena peka Valerija Heybalova, ki smo jo v Ljubljani nazadnje slišali na lanskem IV. ljubljanskem festivalu, na katerem je z ansambлом Opere Narodnega pozorišta iz Beograda pela glavno vlogo v Menottijevi operi »Konzi« in zapustila nepozaben vtis pri občinstvu. Nedeljsko predstavo Puccinijeve »Madame Butterfly« bo dirigiral kot gost dirigent iz Osijeka Vlado Koblar.

V ljubljanski Operi se pripravljajo z vso vnemo na premiero Verdijeve opere »Othello«, ki bo še ta mesec. Glavno vlogo bo pel kot gost tenorist Josip Gostič, ki se je pravkar vrnil z gostovanja v tujini. Z režijo »Othella« bo režiser Ciril Debenec praznoval svoj 30-letni gledališki jubilej.

MONOGRAFIJA HINKA SMREKARJA

V zbirki likovnih map, ki jtn izdaja Državna založba Slovenije in ureja Zoran Kržišnik, bo letos izšla monografija znanega karikaturlista, slikarja in Cankarjevega prijatelja Hinka Smrekarja. Te knjige se bo pridružil že letos tudi prvi zvezek slovenskih impresionistov z baroniimi reprodukcijami slik.

LORCA IN JESENIN V SLOVENSKEM PREVODU

Cankarjeva založba v Ljubljani objavlja ljubiteljem poezije že letos dve zbirki tuje lirike v slovenskem prevodu. Predstavila jim bo dva zelo pomembna evropska poeta tega stoletja: španskega dramatika, lirika in revolucionarja Garcia Lorco in ruskega poeta Sergeja Jesenina. Izbere pesmi obeh pesnikov sta pripravila Jože Udovič in Tone Pavček.

40 DOMAČIH DEL PRI DVEH BEOGRAJSKIH ZALOZBAH

V svojem knjižnem programu za leto 1957 sta obe največji beograjski založbi »Nolit« in »Prosveta« odmerili velik delež domači literaturi. Izdali bosta skupno nad 40 del domačih pisateljev in to večina novih, še neobjavljenih del. Zastopane so vse literarne vrste od romana, poezije, kritike do biografskih študij. V knjižni zbirki »Sodobni pisatelji« bodo izšli romani Jare Ribnikar, Oskarja Doviča, Dobrice Čosića, Mihajla Lalića, Mirka Božića, pesniške zbirke Slobodana Markovića, Dragoslava Grbića, Milana Dedićana, Milovana Danojlića, Dragana Kulundžije, Slobodana Galogaže, Miodraga Paolovića in še nekaterih. Napovedana je tudi študija o Ivanu Andriću Petra Džadžića, tretji ponatis Lelčeve »Svatbe«, ponatis Matoševih potopisov, Kalebodega romana »Beli kamen« in srbskohrvatski prenod romana »Sempeter« Juša Kozaka z naslovom »Rodno mesto«. To pa je tudi edino slovensko delo, ki bo izšlo leta 1957 pri založbi »Nolit«.

Založba »Prosveta« pa namerava tiskati od domačih del roman Oto Bihalji-Merina »Srečanje s mojim časom«, roman Stevana Jakovljevića »Postave v senci«, novele Branka Paolovića, Mladena Djuričića, Miltooja Perovića, Petra Andrića in zbirko otroških pesmi Gojda Tartalje »Vesela zoologija«.

POLJSKA ČASOPISNA KRITIKA O »GOSPE MINISTRICI«

Ze več kot dva meseca prikazujejo na Poljskem v Gdanskun Nušičevo komedijo »Gospa ministrica«. Po pisanju poljske časopisne kritike je publika izredno topla in lepo sprejela delo srbskega komediografa, zlasti še, ker ga je režiser prilagodil razmeram, ki so do nedavnega bile na Poljskem. Kritika meni, da komedija zaradi tega ni izgubila na svoji originalnosti, spežini in lahkotnosti, temveč je — kakor pišejo — približala jugoslovanskega Nušiča poljskim gledalcem, ki so ga, sodeč po obisku, sprejeli in posvojili.

JANKO VERDNIK, predsednik delavskega sveta Zelezarne Jesenice:

Plačni sklad — v sorazmerju s proizvodnimi uspehi

V jeseniški železarni občutijo pomanjkljivosti sedanje delitve dohodka predvsem v tem, da jim zljie izboljševanju in povečavanju proizvodnje ostaja na razpogo iz leta v leto manj dobička. Prav sedaj jim spet grozi, da se bo znižal še za več sto milijonov tinarjev, ker so predlogi, da bi rudniki za nad 100% podražili železno rudo, ki je njihova glavna surovina.

Sedanji predsednik delavskega sveta Janko Verdnik in predsednik okrajne komisije za delavsko in družbeno upravljanje Dante Jasnič, ki je bil predsednik delavskega sveta v jeseniški železarni 1952. leta, menita, da predvidena podražitev ne bi smela iti v breme njihovega delovnega kolektiva, saj je le-ta ni v ničemer zakrivil. Kolikor bi že prišlo do nje, naj bi se po njenem mnenju hkrati ustrezno znižal davek na promet za izdelke železarne.

Davek na promet proizvodov, ki je pomemben instrument za delitev dohodka, bi bilo treba spremeniti tudi zato, ker sedaj železarno ne spodbuja k proizvodnji kvalitetnejših izdelkov, ki zahtevajo več dela, n. pr. hladno valjanje trakov in ladijske pločevine, ampak k proizvodnji najpreprostejših izdelkov, n. pr. običajne žice in črne pločevine. Zato delavski svet meni, naj bi odpravili sedanjo progresivnost obdavčitve za vse izdelke. To bi bila za železarno močna spodbuda za proizvodnjo kvalitetnejših vrst izdelkov.

Nič manj važno ni urediti, da bo podjetje resnično lahko razpolagalo s skladom za prosto razpolaganje. Razne izdatke, ki jih podjetja sedaj obvezno plačujejo iz tega sklada, naj bi v bodoče črpali iz drugih, v ta namen ustanovljenih skladov.

Marsikatera težava bi tudi odpadla, če bi imeli delavski sveti bolj proste roke pri odobravanju raznih manjših plačil, ki po sedanjih predpisih ne sodijo v vrsto

materialnih izdatkov. Tako je n. pr. delavski svet izgubil dve uri z razpravo, če sme na račun materialnih stroškov kupiti nekaj službenih kap za svoje prometno osebje. Nakup je sicer odobril — saj se je pokazalo, da je nujno

Janko Verdnik: Podjetje naj bi resnično razpolagalo s skladom za samostojno razpolaganje

treba vsaj s tem nekako »uniformirati« strojevodje, zavirače, premikače in drugo prometno osebje,

je izdatek 46.000 din — toliko so stale tiste kape — res nujno potreben za dobro poslovanje podjetja, in ga zato obvezujemo, da za ta izdatek prikrajša delavce pri plačah. Podoben problem je tudi z dodeljevanjem delovnih oblek.

V zvezi s predlogi za nov plačni sistem delavski svet jeseniške železarne meni, da bi bilo najbolje vsakemu podjetju odobriti določen plačni sklad v skladu z njegovim proizvodnim planom. Kolikor bi le-tega presegel — upoštevali naj bi količino izdelkov in komercialni uspeh — naj bi mu pripadel še dodatni plačni sklad, izračunan po ugodnejših merilih kot osnovni sklad. Delitev teh sredstev za plače naj bi bila notranja stvar podjetja. Pri tem bi sicer bolje odrezala slabša podjetja, ki imajo še velike skrite rezerve — preveč delovne sile, ohlapne norme, slabo organizacijo dela itd. — vendar nič ne de. Glavno je, da bi si vendarle že začeli vsepovsod prizadevati za povečanje proizvodnosti, od česar bomo imeli vsi korist. Vh

Temeljni etoti družbenega upravljanja sta nedvomno podjetje na proizvodnem ter občinski odbor na oblastoven področju. To je demokratična oblika, preko katere zagotavljamo oskladitev kolektivne in družbene koristi z ekonomsko in družbeno dejavnostjo delovnih ljudi.

V zadnjem času je bilo marsikje mnogo slišati, da bi veliki uspehi, ki so jih doslej dosegli organi delavskega upravljanja v podjetjih in družbenega upravljanja v občinskih ljudskih odborih, lahko bili še večji, če bi podjetjem ostalo več sredstev, sredstva občinskih odborov pa da naj bi bila v skladu in sorazmerju z narodnim dohodkom, ustvarjenim na področju občine. Obrnili smo se na predsednike nekaterih občinskih odborov in predsednike delavskih svetov z vprašanjem, kaj bi bilo treba storiti, da bi pri delitvi dohodka prišlo do ustrežnejšega sorazmerja in s tem do izboljšanja materialnih pogojev podjetij in občin. Objavljamo nekatere misli in odgovore.

FRANC KOCJANČIČ, predsednik upravnega odbora tovarne »Topol« v Ilirski Bistrici:

Norme, premije in večja storilnost

»Glede na našo proizvodnjo in na prizadevanje vseh delavcev nismo zadovoljni s plačami. Nekaj delavci dobijo s preseganjem norm, vendar je njihova osnovna plača kar za 14% nižja od slovenskega povprečja. To pa zaradi tega, ker smo ob sprejemanju tarifnega pravilnika težili za tam, da ne bi višali plač, pač pa jih raje dopolnjevali s sredstvi iz dobička. V koprskem okraju smo med industrijskimi podjetji najvišje realizirali napet, ki je bil za nas že zelo napet. Da smo to dosegli, smo pridobili celoten kolektiv, posebej še ljudi iz pomožnih delavnic za to, da ni proizvodnja stala. Cutili smo se nekako dolžni skupnosti, da storimo čim več, ker je bila lani na tržišču izredna konjunktura za naš proizvod.

Pri plačnih spremembah težimo za tem, da bi postavili plače na osnovi tarifnega pravilnika iz lanskega leta z dodatkom 10% za visokokvalificirane in kvalificirane delavce ter 5% za polkvalificirane in nekvalificirane. Plače pa bodo v zvezi s tem zmerom prenikre. Sedanji plačni sistem daje možnosti, da se stvar uredi s pravnimi normami. Preseganje norm pa bi morali plačevati iz materialnih stroškov brez kakršnihkoli omejitev. Tako pa se človek vedno boji, če je vse pravilno, kar ukrene. Lani smo n. pr. plan dosegli 120%, izplačali smo pa le 104%. To pa zaradi tega, ker smo izplačevali po normah z omejitvami. Delno je vzrok pri tem tudi to, da povečana proizvodnja ni bila odvisna samo od povečane storilnosti tega ali onega delavca, pač pa tudi od boljšega gospodarjenja nasploh, večje delovne discipline itd.

VINKO HAFNER, predsednik občine Kranj:

Pogumno se odločiti za nov način delitve dohodka

»Kolkor se je letos malenkostno povečala pri delitvi dohodka udeležba gospodarskih organizacij, gre to pretežno na račun komunalnih skladov, medtem ko so ostali dohodki Zveze v primerjavi z letom 1956 v glavnem nespremenjeni. Tisto, kar naj bi pomnilo stvarno okrepitev materialne osnove komunne, je v letošnjem zakonu o družbenem planu vsebovano pretežno le kot deklaracija.

Ze v letu 1956 smo se na primer odločili za en sam instrument v politiki ustvarjanja krajevnih sredstev, ki je precej radikalno spremenil dotedanji način urejanja staoavnskega vprašanja — z uvedbo desetodstotnega prispevka na plače za stanovanjski sklad. Postavila se je tako bistvena razlika med tistimi, ki nova stanovanja manj potrebujejo, in tistimi, ki jih najbolj potrebujejo (industrijski kraji). To vprašanje je postavljeno na gospodarsko osnovno, to je na plačni sklad zaposlenih.

Prav tako bi se morali tudi za reševanje drugih potreb komunalnih skupnosti, predvsem njihovih proračunskih potreb, pogumno odločiti za podobne spre-

membe v formiranju sredstev. Tako bi bilo treba najti določene instrumente za ustvarjanje sred-

stev komunalnih skupnosti na temelju dveh činiteljev: število prebivalstva in narodni dohodek ali družbena akumulacija povprečno na prebivalca.

S pravnim upoštevanjem prvega činitelja bi lahko zagotovili tisto minimalno, kar vsaka komunalna skupnost potrebuje za svoj obstoj, z upoštevanjem drugega činitelja bi pa prav tako kot

pri stanovanjskem skladu zagotovili razvitejšim področjem znatno večja sredstva, ustrezno z njihovim narodnim dohodkom in s potrebami, ki izhajajo iz ustvaritve tolikšnega dohodka.

Pri našem sedanjem stanju, ko imamo za te namene vsi skupaj malo, je to moč doseči samo tako, da pri konkretni delitvi dobijo še tako in tako revni še manj, drugi pa bi pridobili. Ali pa moramo še počakati, da bi imeli vsi skupaj več, in se šele nato odločili za radikalne spremembe v sistemu delitve sredstev za komunalne skupnosti. Toda, če bomo na to čakali, moramo še nadalje računati z vsemi slabimi posledicami, ki izvirajo iz sedanjega sistema delitve.

Se bolj aktualna kot za komunne pa je rešitev tega vprašanja za podjetja, ki ta družbena sredstva neposredno ustvarjajo.

To vprašanje pa je dalje še posebej zelo aktualno za takšno občino, kot je na primer Kranj, ki je na vsej družbeni akumulaciji, ustvarjeni na njenem območju, udeležena za svoje potrebe le s 5,8%, od industrije pa prejema celo samo sredstva za stanovanjski sklad. Hkrati pa ima prav industrijsko razvita občina najhujše nesorazmerje med velikim razvojem proizvodjalnih zmogljivosti in narodnim dohodkom na eni strani in med svojimi potrebami na drugi strani. St.

FILIP NOVAK, predsednik delavskega sveta »Titan« Kamnik:

S sproščenimi normami smo povečali proizvodnost

»O sredstvih, ki jih ima za gospodarjenje podjetje na razpolago,« je odgovoril na naše vprašanje Filip Novak, predsednik delavskega sveta tovarne »Titan« v Kamniku, »je težavno govoriti. Povprečno lahko rečem, da imamo pač le toliko sredstev, da lahko živimo, to je, imamo za najnujnejše potrebe. Seveda pa bi delavski svet lahko še marsikaj napravil, če bi imel na razpolago več sredstev.

Trenutno je v našem podjetju glede plač najvažnejša sprostitev norm. Prej smo preseganje norm omejevali, z novembrom pa smo norme popolnoma sprostili. Uspeh se je takoj pokazal. Medtem ko smo oktobra povprečno presegali norme za 8,7%, se je rezultat sproščenih norm pokazal v novembru. V tem mesecu smo presegli norme povprečno skoraj za 15%, decembra pa je bila ta številka še precej višja. Zdaj nekateri presegajo norme tudi za 30 do 40%. To se pravi, da jim toliko tudi izplačamo. Skoraj pri vseh delih imamo tehnične norme, zato jih tudi ne bomo spreminjali. Med člani našega kolektiva je

zadnji mesec porasla tako disciplina kakor tudi prizadevnost. Pravieljši zaslužek je na to moč-

no vplival. Pri nas je bilo sedaj v praksi potrjeno, da je za povečanje proizvodnosti zelo važno pravilno nagrajevanje, to je primeren zaslužek.«

BOGO DOBNIKAR, predsednik Tovarne verig v Lescah:

Premije naj gredo v breme materialnih stroškov!

»Po mnenju našega delavskega sveta,« je dejal predsednik delavskega sveta Tovarne verig

Bogo Dobnikar: Povečati sredstva sklada za prosto razpolaganje

v Lescah Bogo Dobnikar, »bi morali povečati udeležbo podjetja pri dobičku od sedanjih 7,62% na najmanj 15%. Medtem ko sedanji odstotek zagotavlja delovnemu kolektivu letno samo eno mesečno dodatno plačo iz dobička, bi potem lahko nadaljevali leta 1954 začeto gradnjo stanovanjskih hiš. Tedaj in 1955. leta smo namreč zgradili tri štiristanovaljske bloke, medtem ko lani v ta namen nismo imeli nikakih sredstev. Vzlic temu nismo držali križem roke, ampak smo si zagotovili parcelo, ki jo bomo — upamo — lahko plačali letos.

Mislimo tudi, da bi bilo treba spremeniti predpise o formiranju sredstev za premije. V naši tovarni jih izplačamo mesečno okoli 200.000 dinarjev, od tega več kot polovico za prihranke pri materialu. Ko bi vsaj te prihranke lahko zaračunavali v breme materialnih stroškov, bi lahko povečali dobiček letno na kak poldrug milijon, ki bi ga v celoti uporabili za gradnjo stanovanj.

Sedanji plačni sistem po mnenju našega delavskega sveta preveč bazira na sistemu prora-

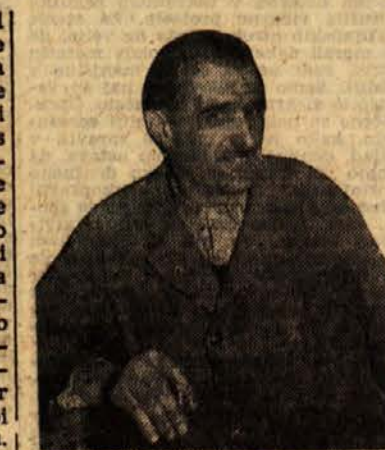
čunskih plač. To bo treba spremeniti, tarifne postavke pa naj bi bile v podjetjih sorodnih strok vsklajene, da bi preprečili fluktuacijo delovne sile, kar sedaj našemu podjetju dela precejšnje težave. Proizvodnji bi zelo koristila tudi večja stalnost norm. Naš delavski svet je že sklenil, da jih ne bo menjal najmanj dve leti. So namreč realne, saj jih presegamo povprečno komaj za 5 do 8%.

Naš delavski svet pogosto ugotavlja, da ima za izvrševanje raznih svojih zamisli za izboljševanje in izpopolnjevanje proizvodnje vezane roke, ker ima v skladu za prosto razpolaganje premalo sredstev. Zato bi bilo treba te sklade povečati. Mi bi bili n. pr. zadovoljni, če bi tako spremenili delitev med našim podjetjem in okrajem, da bi oni dobili 40, mi pa 60% sredstev, ne pa obratno, kot je sedaj. V. K.

FRANC JURGELE, predsednik delavskega sveta »Planika« v Kranju:

Predpisi ne ustrezajo več

»Če bi hoteli mi imeti več, bi morali pač drugim dati manj. Le tako bi nam od dohodka, ki ga sami ustvarjamo, ostalo več. Če govorimo o pravieljši razdelitvi ustvarjenega dohodka, moramo s tem priznati, da dosedanji predpisi, ki določajo delitev, že ne ustrezajo več. Da bi podjetje lahko krilo nekatere neobhodno potrebne izdatke, bi mu morali dati priložnost, da si poveča sredstva za samostojno razpolaganje. To pomeni, da bi mu bilo treba povečati delež od ustvarjenega dohodka, ki ostane podjetju. Na prvi pogled bi bila sicer skupnost za ta večji znesek, ki bi ga obdržalo podjetje, prikrajšana. V resnici pa bi pridobila tako podjetje kot skupnost. Sredstva, ki bi ostala podjetju, bi mogla biti tako uporabljena na najsmotnejši način. Le tako bi bilo podjetju omogočeno boljše poslo-

vanje in bi s tem omogočili organom samoupravljanja, da izvedejo svoje načrte v podjetju. Glede nagrajevanja bi povedal, da je naš način nagrajeva-

MILAN ZAKRAJŠEK, predsednik občine Ptoka:

Uspehi bi bili še boljši, če bi imeli sredstva

Od predsednika pivske občine smo želeli najprej zvedeti, kako so se pri njih uveljavili organi družbenega upravljanja in kakšen delež imajo v njih volivci. Tovarš Zakrajšek nam je na to odgovoril:

»V raznih oblikah družbenega upravljanja sodeluje vsak trinajsti prebivalec. Občinski sveti so v prvem letu obstoja dali vrsto pobud in koristnih predlogov. Ze obvladajo svoje delovno področje in njihovo delo se tudi pozna. V družbenem upravljanju smo v naši občini storili že precejšen korak, čeprav je še cela vrsta pomanjkljivosti.

Krajevni odborov imamo 33, v vsaki vasi, razen v dveh zaselkih. Ti odbori rešujejo predvsem

komunalna vprašanja. Naj omenim le krajevni odbor v Baču. V dveh mesecih je občina prispevala Baču 600.000 dinarjev, napravili pa so dela v vrednosti 2.800.000 (popravila poti, kanalizacija po vasi itd.). Tudi drugi krajevni odbori so delali podobno. Zbore volivcev imamo redno vsake tri mesece. Po naših vaseh je navada, da pride na zbor le po eden od vsake hiše. To so v glavnem gospodarji. Prav zato težko dosežemo 50% udeležbe.

»Omenili ste uspešno delo občinskih svetov. So pa tudi razlike v delovnih uspehih posameznih svetov.«

»Čeprav je prišla od posameznih svetov vrsta pobud in so nekateri res dosegli določene uspehe, so drugi preozki v obravnavanju in reševanju problematike v njihovi pristojnosti. V praksi se pozna, da se tisti sveti, ki imajo materialno osnovno, često sestajajo in posamezna vprašanja temeljito obravnavajo. Tako delata predvsem gospodarski in socialno-zdravstveni svet. Svet za prosveto in šolstvo je nekoliko ozeke. Uspešno se je lotil materialne in kadrovske strani šolstva, ni pa poskušal reševati prosvetne problematike, vprašanja prosvetnega dviga občanov. Razmišljamo, če ne bi kazalo za to ustanoviti poseben svet.«

»Kako mislite, tovariš predsednik, da bi lahko še izboljšali delo organov družbenega upravljanja v vaši občini?«

»Eden od razlogov za njihovo pomanjkljivo delo je pomanjkavnje materialne osnove. Če ti organi namreč nimajo sredstev, da bi svoje predloge in potrebe izvedli in krili, nimajo niti o čem razpravljati in sklepati. Drugi razlog pa je v tem, da se še premalo poglabljajo v svoja delovna področja. Konkretno: svet za stanovanjska vprašanja se ne poglablja v reševanje na primer

vprašanja hišnih svetov. Ta svet ne vidi v hišnih svetih možnosti, da bi se nanje oprl in skupno z njimi reševal stanovanjsko problematiko (vzdrževanje stanovanj, popravila itd.). Svet za kmetijstvo skrbi sicer za pospeševanje kmetijstva, vendar pa premalo dela za utrjevanje socialističnih odnosov na vasi. Cestokrat niti ne vidi kmetijskih zadrug, ki bi mu lahko služile kot opora za boljše delo.

Nekaj podobnega je s krajevnimi odbori, ki se prav tako ne poglabljajo v kompleksno reševanje problematike na vasi. Vidijo le komunalne zadeve, na vprašanja našega kmetijstva in zadrugištva pa sploh niso pozorni.«

»Kako izvršuje ObLO obveznosti do svojih volivcev in kakšen je odnos med odborom in občinskimi uslužbenci?«

»Mi se držimo tega, da vsak predlog volivcev najprej obravnavajo sveti in komisije, ki ga obdelajo in pripravijo za sejo odbora. Prav tako uveljavljamo sklepe zborov volivcev tako, da pride vsah njihov sklep ali predlog iz zapisnika na pristojen svet, ki ga obravnava in nato predloži odboru.

Uslužbenci izvršujejo le sklepe ObLO in njegovih svetov. Seveda tudi pripravljajo predloge in gradivo za odbore seje.«

»Je občinski ljudski odbor vezan na okrajni tuji v stvareh, ki so v njegovi pristojnosti?«

»Okraj se ne vmešava v naše pristojnosti. So pa nekatere stvari, za katere ima sicer po obstoječih predpisih pravico, vendar te omejuje še niso več potrebne. To so predvsem razne privolitve in sistematizacije in druge razne administrativne zadeve. To vmešavanje okraja zadeva bolj tehnične stvari. V upravljanju in gospodarjenju se OLO ne vtika.« St.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

PO SMUČARSKIH DOGODKIH V SVICI

Polomljene deske

Črnilnik, v katerega smo pomakali peresa in pisali o zimskih kopalščih, umetnih drsališčih, športnih dvoranah ter drugih še neizpoljenih željah športnikov...

Ni več skrivnost, da je na nogometnih igriščih vedno manj gledalcev. Tribune in ostali prostori za gledalce so običajno prazni...

Kdor ni bil v ponedeljek na drsališču ob Celoški cesti, naj mu ne bo žal. Seveda je prijetno gledati mednarodno hokejsko tekmo...

To nam pove več, kot če bi pisali na dolgo in široko. Prireditelji so potrebovali denar, zato so prodajali vstopnice slehernemu...

Smučarski učitelji in vaditelji - pozor! Ljubljanska smučarska podzveza poziva vse smučarske učitelje in vaditelje mesta Ljubljane na strogo obvezno sestanek...

Pestro in presenetljivo

Avstrijci (alpska), Čehi (tek), Nemčija (nordijska) in Finci (skoki) so pobrali prva mesta

Avstrijski alpski vozniki so, kot je bilo pričakovati, na tekmovalnih v Wengenu potrdili svojo premoč. Ta premoč pa je tolikšna, da je že skoraj ogromno presenečenje, če se kdo izmed drugih vrst med desetorico prvih...

Zanimivo je, da je imel v slalomu v prvem teku - ki ga je pripravil Späsa, najboljši čas Hinterseer, da pa je v drugem, ki ga je nekoliko krajšega in lažjega trasiral Molitor...

Vreme je prirediteljem mednarodnih tekem v nordijskih disciplinah, ki je bilo v Le Brassusu, precej nagajalo. Najprej ni bilo snega, nato pa ga je namelo toliko, da so imeli težave s prevozom v višje predele...

Nastopilo je kar 93 tekmecev, med drugimi tudi Nordijci. Presenetljivo je zmagal Čeh Prokes pred Nemcem Wernerjem, ki je vodil po prvem krogu za 17, na koncu pa zaostal za 6 sekund. Čas zmagovalca 1:01,28 je posledica težke proge in snega. Fince Paunonen je bil šele tretji z 12 sekundami zaostanka.

nato so se uvrstili še Čeh Matouš, Norvežan Holtaas in Fince Nokelainen, ki je imel 52 sekund zaostanka. Majhne razlike med prvimi kažejo, kako ogorčena je bila borba za prva mesta.

V kombinaciji je zmagal Schiffler (Vzhodna Nemčija) 456,50 pred Karpelom (Poljska) 441, in Barhaugenom (Norveška) 440,20. Norvežan Husen je bil četrti, Poljak Gasienica pa peti. Zanimivo je, da je bil Schiffler še pred nekaj meseci avstrijski državljan, nato pa je sprejel vzhodnonemško državljanstvo.

SKUPŠČINA NOGOMETASEV LJUBLJANE

V upanju, da bo šlo bolje

Ljubljana, 15. jan. Nekaj mesecev je od tega, ko smo prerokovali nogometasev »Ljubljane« brido usodo. Zato nas je tembolj zanimalo, kje so vzroki nazadovanja.

Predvsem gre za posledice premajhne poštivalnosti odbora in aktivnega članstva, zlasti v drugi polovici lanskega leta. Klub je zašel v hudo krizo, pri čemer pa so se borili s težavami le nekateri odborniki, ker so drugi v tem času enostavno odšli...

To je bil glavni motif skupščine, ki jo je imel klub sinoči. Skučina je bila kratka, pa vendarle plodna, tako glede poročil kot tudi v razpravi. Ugotovili

smo, da članom pač ni vseeno, kakšno stanje je v klubu in da želijo vse dosedanje pomanjkljivosti odpraviti. To pa so predvsem pri gospodarski komisiji, kjer je delo dejansko vsrlo, le na enem članu, in pri tehnični komisiji, ki je bila premočno razgibana v svojem delu. Delo te druge se je popravilo šele v zadnjem času.

Najbolj prizadevna je bila mladinska komisija, ki je vodila pametno politiko vzgoje mladincev in pionirjev, se sestajala s starši in skrbelo za pozitivne učne uspehe v šolah. Organizirala je tudi nogometno šolo z nad 40 udeleženci. Precej so pripomogli k izboljšanju stanja klubski trenerji Čebobin, Čebulj in Zalokar, skupščina pa je izrekla priznanje tudi poštivalnemu sekretarju Dušanu Bizjaku in Božetu Pileju, ki je prav rad pomagala tehničnemu vodstvu z nasveti. Število aktivnega članstva je zadovoljivo: klub šteje 146 članov, med njimi največ pionirjev, ki jih je 62. Začeli so tudi s pametno akcijo pritegovanja potopnega članstva. Tudi ZNK »Ljubljana« se bori s finančnimi težavami, manjka pa ji opreme za pionirje, iz katerih bi ob zadovoljivih pogojih sestavili štiri moštva.

In načrti? Sklenili so, da se bodo borili za izboljšanje kvalitete. Utrdili bodo vse komisije, uredili pa nameravajo tudi nove, nujno potrebne skladišča pod tribuno. Dela bo precej, zato bodo morali odborniki in aktivni člani složno in krepko poprijeti.

Brzobjavke

Rio de Janeiro, 15. jan. (Reuters). Ucenajst nogometasev in dva trenerja madžarskega kluba Honved je danes prispelo z letalom v Rio de Janeiro. Honved bo kljub prepovedi madžarske nogometne zveze odigral več tekem v Južni Ameriki, kjer bo ostal do 31. marca.

Beograd, 15. jan. (Tanjug). Namiznoteniška zveza Jugoslavije je za mednarodni turnir v Sofiji določila Grujića, Uzerinca in Hundetza, ki bodo tjakaj odpovali iz Bukarešte. Turnir bo v sredo in četrtek, z udeležbo egiptovskih in belgijskih igralcev.

Melbourne, 15. jan. (AP). V svojem drugem nastopu v skupini profesionalnih teniških igralcev je Avstralec Rosewall premagal Gonzalesa (ZDA) s 7:5, 6:4, 14:12. Sedaj je stanje njunega dvoboja 1:1.

Stockholm, 15. jan. (Tanjug). Rokoborbska kombinirana ekipa Železničarja in Partizana iz Beograda je premagala v Klipenu (Švedska) istoimensko moštvo s 5:3. V mestu Elöv pa so rokoborci iz Beograda nastopili proti domači ekipi. Dvojbo se je končal neodločeno 4:4.

Beograd, 15. jan. - Naša namiznoteniška zveza ni sprejela predloge svetovske namiznoteniške zveze, naj bi naši igralci gostovali v SZ pred svetovnim prvenstvom, ki bo v začetku marca v Stockholmu. Do gostovanja v SZ bo verjetno prišlo po šampionatu, sicer bi to prekrizalo priprave naših igralcev. Ob vrnitvi iz Stockholma bodo jugoslovanski igralci torej gostovali na Finskem in v SZ.

Rim, 15. jan. (ANSA). - Italijanska košarkarska zveza odpuveduje udeležbo na mednarodnem turnirju ženskih ekip za »Cup Jugoslavije«, ki so bile nanj povalele še Francija, CSB, Bolgarija in Madžarska.

Beograd, 15. jan. Danes in jutri bo na Tasmajdanskem stadionu prvenstvo Srbije v hokeju, ki se ga bosta udeležila samo beograjski Partizan in Crvena zvezda.

Mednarodne tekme v skokih

Danes popoldne ob 15. uri se bodo začele na 60-metrski skakalnici na Šišenskem hribu že večkrat napovedane mednarodne tekme v smučarskih skokih. Razen naših najboljših skakalcev bomo videli na startu tudi najboljše avstrijske in nemške skakalce, ki so sinoči prispeli v Ljubljano in se nastanili v hotelu »Bellevue«.

Avstrijo bodo zastopali njeni najboljši skakalci, člani kluba Bischofshofen, ki je poznan po 100-metrski skakalnici, na čelu z državnim prvakom Habesatterjem, Wieserjem, Müllerjem in junakom velikih skakalnic Planckom.

Naše moštvo bo številno. Nastopili bodo vsi, ki se pripravljajo za Planco. Naj omenimo predvsem Zidarja, Roglija, Goriška, Langusa itd. Včeraj so naši skakalci že trenirali v Šiški in pokazali, da lahko računajo na dober plasma.

Napadalec »Spartaka« Bertil

MEDNARODNI SAHOVSKI TURNIR V BEWERYJKU

Matanović premagal Torana

Beweryjk, 15. jan. - Na mednarodnem sahovskem turnirju v Beweryjku je bil večerni prost dan, danes popoldne pa so odigrali prekinjeno partijo iz III. kola. Matanović je premagal španca Torana in se povzpe na čelo tabele s 3 in pol točke. Partija Toran : Bink pa se je končala z remijem.

Sankači gredo na mednarodna tekmovanja

Do konca tega meseca se bodo naši sankači udeležili treh tekmovalnih v Avstriji, Svici in Italiji. Stričlansko moštvo bo 22. januarja odpotovalo v Svico, kjer bo sodelovalo na svetovnem prvenstvu v sankanju. Moštvo bodo sestavljali tekmovalci z Jesenic. Teden dni kasneje bodo naši sankači odpotovali v Avstrijo, kjer se bodo v Beljaku udeležili avstrijskega državnega prvenstva. Stričlanska mladinska reprezentanca, v kateri bodo trije Jeseničani in eden iz Kropce, pa bo 29. januarja odpotovala v Vipiteno (Italija), kjer bo mladinsko tekmovanje za evropski pokal.

Nisem vedel, koliko je bila nemara slisala mojih pogovorov in tudi ne mojih povpraševanj po kuharici. Tudi izdala se ni, da bi to zvedel. Približala se mi je in mi položila roko na ramo.

Nenadno ji je cinični izraz izginil iz oči in z obraza. Zdaj je bila podobna drobnemu, preplašenemu, malone zgubljenemu dekletcu.

- To je strašno! - se ji je izvila bolečina iz prsi.

- Kaj je strašno? - sem vprašal. Njeni ustni sta podrhtevali.

- Ti si tako dober. In jaz jim ne morem več pomagati v tem, kar počno s teboj.

- Kaj praviš? - Da, mama, Selena, Knut, to so demoni. Vidiš, to so! Sedla je na naslon mojega stola, mi nežno položila roko okrog vratu in pritisnila svoj obraz ob mojega.

- Sovražim jih, - je potem nadaljevala. - Zmeraj sem jih sovražila. Hudobni so kakor oče in morda še bolj!

Vročično me je poljubljala na čelo, na usta, na oči, skoraj besno, obupno.

- Ti tega ne razumeš, - so se ji med poljubi trgale besede iz ust. - Toda oni so vsega zmožni.

Prevzemala me je groza, od poljuba do poljuba zmeraj hujša. Mar ni bilo to neka nova zanka? Ali pa sem nenadoma našel zavestno v trenutku, ko se mi je zdelo, da sem izgubil že sleherni up v rešitev? S prosto roko sem jo objel in jo stisnil k sebi. Tedaj je zajokala, krčevito kakor otrok.

Poljubil sem jo na lase. Vzdrhtela je in se še bolj pritisnila k meni.

- Povej mi, Murney, moja mala, vse mi povej! Kaj mi hočejo? - Ne morem! Ne, ne morem!

NATEČAJ za 26 štipendij s področja javne administracije po programu tehnične pomoči ZDA za leto 1957 po naslednjih temah: 1. Šole za javno administracijo... 2. Sistem oblikovanja in specializiranja kadrov... 3. Administrativno osebje v javni službi... 4. Administracija v lokalnih organih oblasti... 5. Organizacija in funkcioniranje najvažnejših javnih služb... 6. Organizacija in administracija mest srednje velikosti... 7. Organizacija služb socialne zaščite... 8. Upravljanje javnih in združnih stanovanjskih zgradb... 9. Regionalno planiranje ekonomskega razvoja... 10. Sistem narodno-gospodarskih pokazateljev... 11. Demografija in demografske raziskave...

JUGOPAPIR podjetje za zunanjo in notranjo trgovino s papirjem in pisarniškim materialom na debelo. BEOGRAD - POŠTNI PREDAL 132. obvešča svoje poslovne prijatelje, da je preselilo svojo direkcijo IZ RISANSKE ULICE 12 NA BULEVAR VOJVODE MIŠIĆA 37/I NASPROTI NOVEGA SEJMA. Hkrati smo dobili tudi nove telefonske številke: generalni direktor 50-913, uvoz-izvoz 50-853, komercialni oddelek 50-913, oddelek papirja za ploški tisk 50-639. Prodajni oddelek - Knez Mihajlova 21 - telefon 20-523, skladišče blaga - Sarajevska 38 - telefon 29-254 in skladišče papirja za ploški tisk - Teslina 15 - so ostali v svojih dosedanjih prostorih.

PATRICK QUINTIN IŠČEM SAMEGA SEBE. Kako naj bi začel? Kaj naj bi rekel Ema? Kako naj bi jo pripravil, da bi prišla sem? Ničesar se nisem mogel domisliti. Se najmanj tega, kako naj bi se na skrivnem z njo sestal. Toda Ema je sumila, da je bil gospod Friend ubit in jaz sem moral zvedeti, na kaj je opirala svoj sum. V tihhi sobi sem čutil, kako me oblegajo nevidni sovražniki. Tihoto je prekinil zvonec, trenutek pozneje se je iz slušalke oglasil ženski glas: - Halo, tu hiša Curtiss. - Rad bi govoril s kuharico Emo, če je mogoče. - S tisto staro, sivo? - je glas postal hrapav in neprijazen. - Odsšla je. Tu sem zdaj jaz. - Ali mi lahko poveste, kje Ema zdaj dela? - Zdaj nikjer več. Je že prestara. Odsšla je k svoji hčeri. Kdo ve kam? Zdi se mi, da v Wisconsin, a nisem gotova. Slušalka mi je padla iz rok. - Ali telefoniraš, Gordy? V sobi se je pojavila Murney kakor prikazen. Slonela je s hrbtom ob vratih in me gledala s svojimi bleščočimi, skrivnostnimi očmi. - Odgovoril sem nekomu, ki je iskal mamó. Bil je neki gospod Peter Bridge.

In že se je dvignila in si pritisnila prst na usta. Globok, nezadržan vzdih se ji je še dvignil iz prsi in vsa se je tresla. - Ne morem! Povem ti, da ne morem! In je naglo odšla iz sobe. DVANAJSTO POGlavJE Pohitel sem za njo proti bazenu. - Murney! - sem klical - Murney, pridi nazaj! Odhitela je po drevoredu in me ni poslušala. Trenutek potem je izginila za lokom z ovijalkami. - Demoni! - Ta beseda mi je kljuvala v možganih. - Mama, Selena, Knut, vsi so sami demoni! To mi je bila rekla Murney, ki je bila člen v zaroti, ki je vedela, kakšne naklepe so skovali proti meni. - O, Gordy! Kaj si sam? Gospa Friend je prihajala iz knjižnice z velikimi vrtnarskimi škarpami v roki in se mi je počasi približevala. - Misliha sem, da si tudi ti pri bazenu skupaj z ostalimi. A tako je bolje. Bova lahko nekaj časa sama govorila, midva. Pojva na teraso! Tam je hladneje. Sama se je naslonila na stol in me potiskala pred seboj proti terasi in po njej ter ves čas žlobudrala. Moji živci so bili napeti do skrajnosti in njena prisotnost mi je bila neznozna. Vsak čas sem čakal, da se mi bodo njene škarje zapčile v tilnik. Ko sva bila na gornjem delu terase, kjer so se zidu stezale plezalke, se je namerila z menoj k skupini dreves, ki so se jim veje sklanjale k tlom. Ustavila je stol tik ob enem izmed njih. Iz košare, ki ji je visela preko druge roke, je vzela stolček, ga razprla in sedla nanj prav predme. Potem je iz košare vzela še pletenje in začela plesti. Vsak njen gib je bil premišljen in to je bilo še huje kakor sama njena podoba.

DNEVNE NOVICE

Tradicionalni novinarski ples bo 2. februarja v vseh prostorih Grand hotela Union v Ljubljani.

PUTNIK SLOVENIJA
obveščaja:

PUTNIK SLOVENIJA prireja naslednje izlete:

- trodnevni avtobusni izlet v VERONO, združen z ogledom velesejnih v mesecu marcu. Istočasno si bodo udeleženci ogledali tudi zanimivosti BENETK in TRSTA.
- trodnevni avtobusni izlet na DUNAJ v mesecu marcu ob priliki znanega spomladanskega velesejja;
- štiridnevni avtobusni izlet v MILANO meseca aprila. Udeleženci izleta si bodo ogledali mednarodni velesej, nato pa še napravili izlet k Comskem jezeru;
- dvodnevni avtobusni izlet v TRST, ki ga prirejamo vsak mesec.

Programi izletov so na razpolago v najbližji poslovalnici »Putnik-Slovenija«. Istočasno zahtevajte tudi program ostalih izletov, ki jih bomo priredili v prvem polletju 1957.

Ce v vašem kraju ni poslovalnice »Putnik-Slovenija«, pišite na naslov: »Putnik-Slovenija«, Ljubljana, Titova cesta 12, da vam brezobvezno pošljemo program.

Kadar ste namenjeni v inozemstvo, vam potni list in vse potrebne vize v najkrajšem času preskrbi PUTNIK-SLOVENIJA. Sproščite vaše želje najbližji poslovalnici PUTNIK-SLOVENIJA.

Upokojenci podružnice Ljubljana Center! Prosimo vas, da se v času od 16. januarja do 8. februarja 1957 v čim večjem številu prijavite za prostovoljno krvodajalsko akcijo RK občine Ljubljana-Center. Event, vašo prijavo sporočite tudi podružnici Center.

Slovensko kemijsko društvo sporoča, da je Prva kemijska razstava Slovenije zaradi velikega zanimanja podaljšana do vključno 17. januarja. Razstava je odprta od 8. do 16. ure v prostorih Kemičnega inštituta »Boris Kidričič«, Ljubljana, Hajdrihova št. 39. Vstopnine ni.

Zdravstveni fond Univerze in Visokih šol v Ljubljani javlja studentom, da je v Parmovi 35, v dvorani podjetja za popravilo železniških voz in strojev, od 15. do 23. januarja 1957 fluorografiranje pljuč in besežiranj, ki je za vse redne slušatelje obvezno. Točen raspored si ogledajte na oglasnih deskah dekanatov. Naknadnega roka za zamudnike ne bo, zato prihajajte točno po rasporedu.

FLEX slovi za mišljenje mastnih madežev in ga lahko kupiš v vseh trgovinah, ki prodajajo milo, Pazi na znak FLEX.

TEINT BELL kozmetična maska napravi tvoj obraz mladosten in svež. Zrtvij nekaj minut za masko, preden greš v družbo in ne bo ti žal.

PREDAVANJA

PUTNIK SLOVENIJA prireja v sredo, 16. januarja s pričetkom ob 20 PREDAVANJE »IZLET PO ITALIJI«, ki bo spremljano z 200 barvnimi diapozitivi. Predavanje bo v stekleni dvorani hotela UNION (vhod skozi restavracijo). Vstop prost. - Vljudno vabi k številni udeležbi »PUTNIK SLOVENIJA«.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov priredi v četrtek, 17. januarja 1957 ob 20. uri v sindikalni dvorani Sekretariata za gospodarstvo, Gregorčičeva 23. predavanje univ. docenta dr. Ing. Srdjana Turka z naslovom: »Zanimivosti s potovanja v Zdruzene države Amerike«. Vabljeni.

Geografsko društvo vabi na predavanje asistenta Vladimira Kokoleta: »London danes in nekdanj«. Predavanje bo v sredo, 16. januarja ob 20 v prirodoslovni predavalnici na univerzi.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti vabi na javno znanstveno predavanje, ki bo dne 17. januarja ob 18 v dvorani SAZU. Predaval bo akademik univ. prof. dr. Srečko Brodar. Tema: Crni kal, nova postaja ledenodobnega človeka v Slovenskem Primorju.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA
Sreda, 16. januarja ob 20: I. Cankar: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Abonma G. (Jacinta Nedeljka Kacinova k. g., Zlodej Ant. Homar.) Zaradi nenadne bolezni v ansamblu smo morali večeršnjo predstavo »Krajskih komedijantov« odpovedati. Abonente reda A, ki smo jih mogli obvestiti o spremembi repertoarja samo po radu, prosimo za blagohotno razumevanje. Vse občinstvo in predvsem prizadete abonente, opozarjamo na spremembo prvotno objavljenega repertoarja za tekoči teden.

OPERA

Sreda, 16. januarja ob 19.30: Baletni večer: Händel: »Ljubezen in pravda«, P. Mlakar: »Plesalec v sponah«, V. Ukmar: »Lepa Vida«. Abonma red K.

V zvezi s spremembo abonentskega repertoarja v Drami za tekoči teden so se spremenili redi abonmaja za četrtek in soboto tudi v Operi: red U ima v četrtek, 17. januarja, predstavo v Operi, Svarovo »Kleopatra«, red E pa v soboto, 19. januarja, Offenbachovo »Hoffmannove pripovedke«.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališča pasaja

Sreda, 16. januarja ob 20: Barillette-Grédy: »Péro«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Sreda, 16. januarja ob 18: Grimm-Skofca: »Janko in Metka«, pravljica na igra z godbo, petjem in plesom. Popoldanska predstava. Izven.

Sprememba repertoarja: Wildova igra »Idealni soprog«, napovedana za sredo, 16. januarja ob 20, je preložena na kasnejši čas. Abonenti reda D bodo dobili to predstavo kasneje. V sredo, 16. januarja ob 18 popoldanska uprizoritev pravljice igre: »Janko in Metka«. Ker so bile vse vstopnice doslej razprodane, kupite vstopnice že v predprodaji v Mestnem domu. Rezerviranje na telefon 32-800.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Levstikov (Sentjakobski) trg 2

Četrtek, 17. januarja ob 17: Tauter-Novy: »Moja in živali«.

Ročne lutke

Resljeva cesta 28

Nedelja, 20. januarja ob 17: A. Papler: »Hudobni graščak«.

Prodaja vstopnic za vse predstave v obeh gledališčih v sredo, četrtek petek in soboto od 10-12 v Upravi, Resljeva cesta 28, telefon 32-020 in poi ure pred vsako predstavo pri gledališki blagajni.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Četrtek, 17. januarja ob 18: Sofoklej: »Kralj Edipa«. Red C in izven.

Petek, 18. januarja ob 20: Literarni večer mladih prireja Kranjsko akademsko društvo. Izven. Vstopnina 30 in 50 din.

Nedelja, 20. januarja ob 18: Linhart: »Veseli dan ali Matček se šeni«. Izven in za podelitje.

KINO

»STORŽIČ«: italijanski barvni film »Teodor«. Predstava ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Glana Maria Canale.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima od 11 do 18 januarja: dr. Mirko Višnar. Prešernova cesta.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 20. januarja ob 14.30: Roussin: »Otroci prihajajo«.

ob 19.30: Roussin: »Otroci prihajajo«.

KINO

»RADIO«: ameriški film »Na razpotju«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVZ«: zaprti

»ZIROVNICA«: ameriški barvni film »Kliči M. za umore«. Predstava ob 19.30. Samo danes!

»DOVJE - MOJSTRANA«: jugoslovanski film »Zadnji tirs«. Predstava ob 19. Samo danes!

Z BLEDA

Ameriški film »Kile divjine«. Predstavi ob 17 in 20. V glavni vlogi Clark Gable, Loretta Young, Jack Oakie in Frank Conroy.

RADIO LJUBLJANA

DNEVNI SPORED

za sredo, 16. januarja 1957

5.00 do 7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (poster glasbeni spored, vmes poročila) - 6.30 do 6.40 Reklame in obvestila - 7.10 Zabavni zvoki, vmes ob 7.20 do 7.25 Naš jedilnik - 8.00 Zaključek oddaje. - 11.00 Koroški pojo »voje narodne pesmi« - 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo - a) Marja Fortig: Severna Afrika v ognju - b) Resljevič oddaji »Kodak Režina Ilac (ponovitev)« - 12.00 Opoidanski operni spored - 12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Moma Stambolič: Vplivi odkupno cen na kakovost mleka - 12.40 Melodije za dobro voljo igrata orkester »Pops« in Charles Magnante (harmonika) - 13.15 Zabavna glasba - 13.30 Pesmi in plesi narodnih manjšin iz Vojvodine in Kosmeta - 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo - a) Zaspanci med živalmi - b) Pesmi o zimi (ponovitev) - 14.35 Zeleni ste - poslušajte! 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.30 Prenos reportaže z mednarodnega tekmovanja v smučskih skokih na 60-metroki skakalnici v Šiški - 17.10 Sestanek ob petih - 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku - 18.00 Kulturni pregled 18.15 Skladbe Heriberta Svetela poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška - 18.30 Zunanje-politični feljton: Kdo bo izkoristil Saharo - 18.40 Iz svetovne zakladnice samospjevov: Richard Strauss: Pesmi 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Giacomo Puccini: Tosca, opera v 3 dejanjih (izvajajo solisti, zbor in orkester Rimske opere, dirigira Oliviero de Fabritis) - 22.15 Jazz cocktail (sodelujejo: kvintet Bud Shank, kvartet Gerry Mulligan, kvartet Lavrindo Almeida, kvintet Bob Gordon, sopet Chet Baker in kvartet Sal Salvador) - 22.15 do 23.00 UKV program: Nočni koncert - Arthur Honegger: Predigra, fuga in zaključna igra; Bog Leskovic: Partita v b-molu. - 23.00 do 24.00 Oddaja za tujino - na valu 327.1 m (Prenos iz Zagreba).

II. PROGRAM (na valu 202 m)

12.30 Antonin Dvořak: Slovanski plest - 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 13.10 Za prijeto razpoloženje (spored zabavnih melodij) - 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila - 14.30 Odlomki iz oper - 15.00 do 15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 22.15 do 23.00 Nočni koncert (Honegger, Leskovic).

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 17. januarja ob 20: Shakespeare: »Macbeth«. Premiera. Premierski abonma

Petek, 18. januarja ob 20: N. R. Nash: »Vremetar«. Gostovanje v Radečah.

Sobota, 19. januarja ob 20: Shakespeare: »Macbeth«. Red sobota.

Nedelja, 20. januarja ob 18.30: Shakespeare: »Macbeth«. Red nedelja.

KINO

»UNION«: ameriški film »Beli jorgovan«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Jeanette Mac Donald in Eddie Neison

»METROPOL«: ruski barvni film »Preizkušnja svastob«. Predstavi ob 18 in 20.

VESTI IZ TRBOVELJ

»SVOBODA - TRBOVLJE II«: ameriški film »Na divjem zapadu«.

»DELAŠKI DOM«: italijanski barvni film »Plašč«.

IZ DOMZAL

Italijanski film »Villa Borghese«. V glavni vlogi Gerard Philips. Predstavi ob 18 in 20.

KINO »KOMUNA«

Cinemascopski film

»CARMEN JONES«

Predstava ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Dorothy Dandridge in Hary Belafonte. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »UNION«

italijanski barvni film »Dekle z reke«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Sofia Loren.

KINO »SLOGA«: ameriški film »Na morilčevi sledi«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavnih vlogah: Dane Clark in Virginia Mayo. Ob 10 matineja istega filma.

KINO »VIC«: premiera melhiškega filma »Mladi Juarez«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavnih vlogah Maria Elena Marques in Domingo Soler. Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9.30-11 in od 14 naprej, za matinejo v kinu »Sloga« pa od 9 naprej.

KINO »SOČA«: ameriški film »Dva tedna ljubezni«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 naprej.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8 predvaja ameriški barvni film »Lili«. Predstavi vsak dan ob 10 in 15.

KINO »LITOSTROJ«: italijanski film »O. K. Neron«. Tednik »F. N. 48«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic ure pred začetkom predstave.

KINO »SISKA«

Italijanski film

»PLAŠČ«

V glavni vlogi R. Rascel in Sanson. Predstave ob 18, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Italijanski film

»PLAŠČ«

Predstave ob 18, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

IZ ŽALCA

KINO

IZ PTUJA

»MESTNI KINO«: melhiški film »Mehika v pesmi«.

IZ MURSKE SOBOTE

»PARK«: ameriški film »Kapetan Cary«. Predstavi ob 17.30 in 20. V glavni vlogi Alan Ladd

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA

Sreda, dne 16. januarja: lekarna »Studenta«, Gorkoga ulica 18.

Četrtek, dne 17. januarja: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.

Petek, dne 18. januarja: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

KINO

PARTIZAN: ameriški barvni film »Pekel izpod ničle«.

UDARNIK: ameriški barvni film »Krogla čaka«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 16. januarja ob 19.30: Cajkovski: »Francesca da Rimini«. Rimski-Korsakov: »Capriccio espagnole«. Nekaj sedežev in stojlišč v prodaji. Red Sreda.

Četrtek, 17. januarja ob 19.30: Krefft: »Kreature«. Red B. Nekaj sedežev in stojlišč v prodaji.

Petek, 18. januarja: Zaprti.

IZ NOVEGA MESTA

KINO

»KRKA«: fredski film »Samo matie«.

DROBNI OGLASI

BOLNISNICA NA JESENICAH razpisuje naslednja delovna mesta: specializanta iz anesteziije, zdravnika sekundarja za interni odd., štirih bojničark, dveh otroških negovalk in babice. - Prošnje s kratkim življenjepisom pošljite na naslov: Bolnišnica Jesenice - Jesenice. - Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku o plačah. Prosilci, ki bi lahko takoj nastopili službo, bodo prvenstveno upoštevani. 101-Z RAZPIS. Kmetijska zadruga Adlešiči pri Crnomlju razpisuje mesto knjigovodje (-kinje), sposobnega za vodenje knjigovodstva v kmetijskih združenjih. Nastop službe 1. februarja 1957. Z opisom dosedanjega službovanja pošljite prošnjo v upravo KZ. Plača po tarinarn pravilniku. Stanovanje preskrbljeno. 128 ZA POMOČ V GOSPODINSTVU nudim stanovanje starejši ženski. - Naslov v upravi LP. 133

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je dne 14. januarja 1957 dotrpela naša ljubljena

MIHAELA ZUPANČIČ, roj. Tratar

K zadnjemu počitku bomo spremili drago pokojnico v sredo, 16. t. m. ob 18. uri iz Andrejeve mrliške vežice na Zaloh.

Ljubljana, dne 14. januarja 1957.

Zalujoči mož Martin, sinček Igorček, in družine Zupančič, Tratar, Melihar.

Sporočamo žalostno vest, da je dne 14. januarja preminil naš blagi mož, oče in stari oče

FRANC ŠTURM

Pogreb pokojnika bo danes, 16. jan. 1957 ob 15.30, na domače pokopališče v Herneljah.

Zalujoči: žena Frančiška, sin Zvonimir, hčerki Marija in Zorana, snahi Anica in Slava, vnuka Stojan in Tatjana.

Kolektiv in sindikat Električne cestne železnice v Ljubljani sporočata žalostno vest, da se je pri izvrševanju službene dolžnosti smrtno ponesrečil tovariš

MIRO SKALAR
ELEKTRIČAR

Pogreb bo v četrtek, 17. januarja ob 18. uri iz Jožefove mrliške vežice na pokopališču Zale.

Dobrega in zvestega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu!

Ljubljana, dne 15. januarja 1957.

ELEKTRIČNA CESTNA ŽELEZNICA LJUBLJANA

TRGOVSKO PODJETJE »MEHANIZACIJA« SARAJEVO
IN TEHNIČNA POSLOVALNICA »FEROELEKTRO« SARAJEVO

OBVESČATA poslovne prijatelje, da sta se po sklepu svojih delavskih svetov združili in od 1. januarja 1957 dalje poslujeta pod nazivom:

Podjetje za trgovino na debelo in uvoz železnine - elektrotehničnega blaga, gradbenega materiala in opreme

»FEROELEKTRO« - SARAJEVO
Radičeva 7

Obseg in predmet izbire dosedanjih podjetij prevzame v celoti novo osnovano podjetje.

KOMERCIALNI SEKTOR je v Radičevi ulici 7.
TELEFONI PODJETJA SO:

55-92, 55-90, 54-58, 53-68, 49-85, 43-52, 42-35, 40-32, 36-59, 35-85, 32-12, 28-38, 21-32, 20-76, 20-71, 20-59

Tekoči račun pri Narodni banki - Sarajevo 702-T-388.

Dosedanja zastopstva v Beogradu, Zagrebu, Titogradu in Mostaru ostanejo še nadalje v okviru novega podjetja.

»Feroelektro« - Sarajevo

VOJNA POŠTA 3945-27, SARAJEVO

razpisuje

prvo licitacijo

za zgraditev naslednjih transformatorskih postaj

1. Montaža transformatorskih naprav 10/0,4 kV, 400 kV na Grbavići. Proračunska vrednost znaša 4.836.000 dinarjev.

2. Montaža transformatorskih naprav 10/0,4 kV, 630 kVA, transformatorske postaje v vojaški bolnišnici v Sarajevu. Proračunska vrednost znaša 9.240.000 dinarjev.

3. Zgraditev transformatorske postaje v Banji Luki, 10/0,4 kV, 100 kVA. Proračunska vrednost znaša 2.500.000 dinarjev.

Licitacija bo za vse zgoraj našete objekte 4. februarja 1957 ob 10. uri v pisarni Vojne pošte 3945/27, Sarajevo.

Do dneva licitacije lahko dobite v pisarni zgoraj navedene vojne pošte tehnično dokumentacijo kakor tudi pogoje za licitacijo, in sicer vsak delavnik od 10. do 14. ure.

IZ pisarne V. P. 3945-27, Sarajevo

TEKSTILNA TOVARNA AJDOVŠČINA

v Ajdovščini

razpisuje

naslednja delovna mesta za:

pravnega referenta

POGOJI: primerna šolska izobrazba s prakso,

knjigovodja

POGOJI: odgovarajoča srednja strokovna izobrazba z najmanj petletno prakso

blagajnika

POGOJI: ustreza šolska izobrazba z dveletno prakso

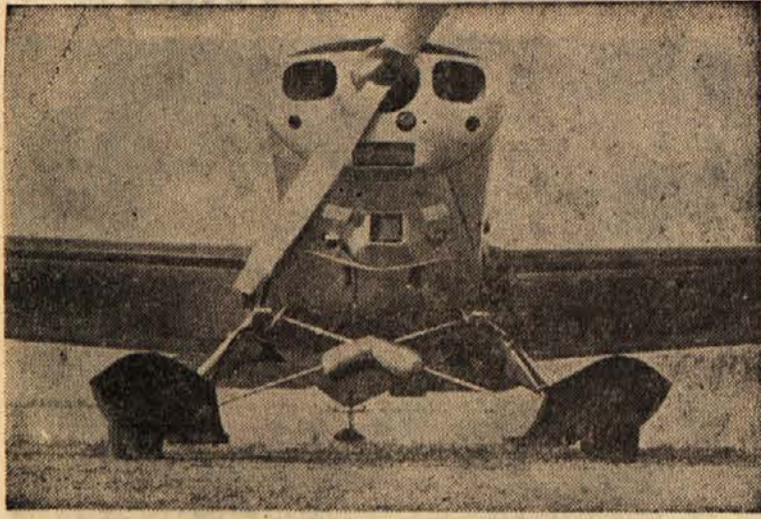
tekstilnega tehnika

POGOJI: absolvent tkalskega oddelka tekstilnega tehnikuma s dve- ali večletno prakso

nadmojstra

POGOJI: ustreza strokovna izobrazba z najmanj dveletno prakso kot nadmojster tkalnice

PONUDBE POSLJITE NA UPRAVO PODJETJA

ŽIVO SREBRO v steklenicah ZA PIVO

Sto tisočakov za pot iz Jajca v Skopje

Tržaška meteorološka služba je kupila od Svitarjev eno najodobnejših visokogorskih letal, ki lahko pristajajo na snežnem pobočju in na ledenikih. Motor ima 150 KM, letalo pa pristaja s širokimi gumiastimi kolesi na ledu in s smučmi na snegu. Za vzlet potrebuje 120 m dolgo ploščad, za pristanek pa samo 40 m, dviga se s hitrostjo 7 m na sekundo in doseže višino 7000 m.

Na videz mirni, nedolžni in pošten čistilec čevljev v Jajcu Barjam Selmanov se je pripravil nekakega poznega novembra večera, da bi z nenavadnim tovorom — kovčkom, ki je bilo v njem pet izredno težkih in zapetih steklenic za pivo — odpotoval v Skopje, v svoje rodno mesto. Medtem ko je v hotelu »Plivi« izpil nekaj kozarčkov žganja in čakal, da bi mu brat prinesel vozni listek, pa je stopil k njemu miličnik in ga povabil, naj gre z njim. Mož se je seveda branil na vse mogoče načine, češ naj ga pusti pri miru, ker potuje v Skopje, kjer leži njegov oče na smrtni postelji. Miličnika vse te izjave niso posebej ganile, marveč ga je v povprašal, kje so njegove stvari.

Ko pa je miličnik opazil, da Barjam nima pri sebi ničesar drugega kakor majhen kovček, ga je povprašal kar tako mimogrede: »Kaj pa imaš v tem kovčku?« Preprečen čistilec se je brž zanašel in odgovoril: »Ničesar posebnega. S seboj nosim le nekaj hrane.« Toda vse je bilo zaman. Miličnik je odprl kovček in našel nekaj, česar ni pričakoval. Kovček je bil sumljivo težak.

Tako se je na železniški postaji v Jajcu začela odvijati nit nevsakdanje zadeve, ki so ji prebivalci nadeli ime »zadeva živega srebra«. V kovčku čistilca čevljev so namreč našli okoli 30 kg čistega živega srebra in pol kilograma sublimata. Nihče ne ve, kolikokrat je Barjam s tem kovčkom potoval v Skopje in koliko je pri tem zaslužil. Nihče tudi ni vedel, od kod čistilcu čevljev toliko živega srebra in čemu ga potrebuje. Toda nit je vodila dalje.

Zveze izvirajo še iz leta 1955. Žrtve te nenavadne tatvine je bilo podjetje »Elektrobosna«, ki uporablja živo srebro kot aurovino za svoje izdelke, plačuje pa ga po zelo visoki ceni 4.800 dinarjev za kilogram. Kakor je videti, je to Barjam dobro vedel, zato si je prizadeval najti med delavci podjetja takšne, ki bi mu prinašali živo srebro. Našel je tri.

Zivo srebro 40 mu prinašali v majhnih količinah, Barjam pa je polnil in pečatil steklenice. Ko je napolnil pet steklenic, to pa je 30 kg, je odpotoval na obisk v Skopje in se vrnil z denarjem. Svoji »poslovnim« prijateljem je plačeval živo srebro po zelo skromnih cenah — 500 dinarjev za kilogram. Zanimivo je, da ta trojka ni bila med seboj povezana in da je vsakdo med njimi delal zase. Koliko živega srebra in živosrebrnega sublimata so izročili Barjamu, ni mogoče točno ugotoviti. Če se jim je za izplačilo prodajati dragoceno snov tako poceni, so je nedvomno moral prodati precejšnje količine. Koliko je moral šele zaslužiti Barjam, ko je živo srebro samo v enem kovčku veljalo 140.000 dinarjev, zanj pa je plačal samo 15 tisočakov.

Na zatočni klopi je sedelo sedem obtoženih. Na razpravi so zanimali priznanja, ki so jih dali v preiskovalnem zaporu, in navedli, da so nekateri podrobnosti tedaj pozabili. Te podrobnosti pa so bile prav v tem, kako so kradli živo srebro, kako so ga prodajali in ali so vse ukradeno blago izročili Barjamu. Po daljši obravnavi je sodišče spoznalo vse udeležence razen enega za krive. Barjam Selmanov je bil obsojen na dve leti in pol strogega zapora, medtem ko so drugi dobili nekaj nižje kazni.

S kamnom nad »MONO LISO«

Slehernega dne obišče na tisoče turistov iz vseh krajev sveta dvorane čudovitega pariškega muzeja Louvra in si v njih ogleduje izvirne umetnine največjih slikarjev in kiparjev vseh časov. V nedeljo pred Novim letom je bil obisk turistov v Louvru posebno velik. Stevilni tuji so prišli praznovati Novo leto v Pariz in so si hkrati hoteli ogledati tudi znamenitosti te galerije. Nenadoma pa je prišlo pred najbolj dragoceno in hkrati najbolj louverško

znano sliko — Leonardovo »Mono Liso« do nenadnega prerojanja in preplaha: neki tujec je med ogledovanjem vzel iz zepa kamen in ga vrgel v sliko. Podoba je bila na srečo le malo poškodovana. Seveda se je zadeve takoj lotila policija; nenadnega atentatorja so aretirali. Kaj kmalu so ugotovili, da gre za 42-letnega bolivijskega državljana Huga Unjaga Villegasa, ki je prišel v Pariz, da bi tam dočkal Novo leto. Ko so ga povprašali po razlogih, Villegas seveda ni mogel povedati ničesar pametnega.

Mož je bil zaradi vsega očitno zelo prestrašen in je zajeljal, da je imel v zepu kamen, in ko se je znešel pred znamenito sliko, je nenadoma začutil nepremagljivo željo, da bi ga vrgel. Vse dogodek policija še vedno proučuje in je zdaj že gotovo, da bo napadalec

Hugo Unjaga Villegas

primerno kaznovan, saj je Mona Lisa pravcati ponos vse Francije in nedvomno ena najbolj slavnih umetnin na svetu. Tudi francoski tisk se je v oboje ogorčenostjo razpisal o tem primeru barbarizma, ob člankih pa so ponovno objavili v vseh svetovnih časnikih reprodukcije tega najimprejnejšega dela mojstra Leonarda da Vinci.

Televizija napreduje

V minulem letu se je avstrijska televizijska mreža razpredala znatno hitreje kot prejšnja leta. Šest oddajnikov so močno okrepili, letos pa nameravajo 17-kratno povečati in utrditi mrežo televizijskih oddajnikov in sprejemnikov.

Zdravilnost čaja

Čaj postaja v zadnjem času bolj in bolj priljubljen kot pijača za bolnike. Zlasti pomembno mesto si je pridobil v prehrani mladih in starih bolnih ljudi. Daljša razprava o tem je bila pred kratkim objavljena v »Medicinskih analih«, ki izhajajo v Washingtonu. Po tej razpravi je čaj dokaj hranljiv, čeprav nima visoke kalorije vrednosti in je zato kot nalašč za debele paciente. Posebnega pomena pa je ta pijača tudi zato, ker vsebuje nekatere vitamine in povzroča občutek prijetnosti, ki je tako pomemben pri starejših osebah. Mimo vitamina »B« je v čaju tudi nekaj raztopljene proteina, klorofila in tanina, svezelo zeleno čajno listje pa je tudi precej bogato z vitaminom »C«. V omenjeni razpravi je poudarjeno, da je čaj izvrstno sredstvo proti utrujenosti in da povečuje delovno sposobnost mišic ter stimulira živčni sistem.

Preplah pod NEBOTIČNIKI

»The mad bomber« — blazni človek z bombami — je vzdevek, pod katerim pozna in išče ves New York moža, ki je napravil s svojimi bombnimi atentati že večkrat preplah in včasih celo brezglavi strah na krajih, kjer se zbira množica ljudi. Visoka politika, navadne dnevne novice in celo najnovejša pustolovščina ter škandalčni filmski zvezd in zvezdnikov zanimajo prebivalce največjega mesta ZDA šele v »drugem planu«.

Blazneža z bombami še vedno niso prijeli, česar Newyorčani ne morejo razumeti, saj njihova policija slovi zaradi odličnega nosu. Hkrati pa so meščani tudi precej vznemirjeni, zakaj vsakemu izmed njih se lahko primeri, da kar na lepem eksplodira zraven njega ena izmed znanih malih bomb.

Ze lep čas zasleduje vsa newyorška policija možakarja z nemškimi naglasom, ki nastavlja majhne bombe pod sedeži v filmskih dvoranah. Mož ima posem izdelano metodo. Pri delu uporablja nožič z oblogo iz biserne matice. Z njim odpre oblogo na sedežu in vstavi majhno bombo lastnega izdelka. Vsakikrat ostane nožič zraven sedeža in jih imajo policijski organi že celo vrsto.

Človek z bombami je doslej miniral že vrsto telefonskih celic na kolodvorih in v javnih knjižnicah. Newyorški listi poročajo o njem skoraj dnevno na celih straneh. Preplah se je začel širiti tudi izven New Yorka in je zajel že nekatera druga ameriška mesta. Množica psihopatov razširja govorice o bombnih atentatih po vsej deželi. Vsega skupaj bombardira možakar New York že šestnajst let — sede v daljših časovnih presledkih — zadnje čase pa je močno povečal svojo dejavnost.

Policija je razpisala nanj v naši valuti milijonsko nagrado, veliki lepki na policijskih poslopih pa pozivajo blazneža z bombami: »Predajte se prostovoljno, saj ste nevarno bolni. Ob-

ljubljamu vam, da vas bodo zdravili najboljši psihiatri.« Pisma, ki jih blaznež z bombami pošilja listom, ga odkrivajo kot v lastno osebnost do skrajnosti zaverovane človeka. Priznani zdravnik meni, da je bilo zadnja leta toliko govora o atomskih in vodikovih bombah, da so psihopatu odpovedali občutljivi živci in možgani. Vsekakor pa je človeku z bombami uspelo napraviti preplah med osem newyorškim prebivalstvom, zaradi česar je razvila vsa newyorška policija mrzlično dejavnost.

OTROŠKI VOZIČEK Z ROČNO ZAVORO

Je zanimiva novost na strokovni razstavi, ki so jo pred dnevi odprli v zahodnonemškem Frankfurtu. Zavora deluje na prednje kolo in jo je mogoče pritrditi, da otroški voziček ne zdrsne po strmini, če ga mamica postavi na položno nagnjen pločnik in stopi v trgovino.

»Rada bi nekaj zelo elegantnega. Veste, sem mesečnica, pa me včasih v spalni srajci zanes na cesto.«

POMOTA

Po neki premieri v Beogradskem dramskem gledališču je neki razjarjeni mladenič močno sunil Svoezarja Corovića po predstavi, ko so že odhajali iz gledališča. Corović se je seveda v jezi hitro obrnil in nadrl mladeniča: »Kaj pa me svotele, saj nisem jaz napisal tega dela!«

Gorski smuk

Trideset milijonov let stara krvna telesca

V okamenini nekega kuščarja, ki je živel pred približno trideset milijoni let in so ga pred kratkim našli v debelem sloju rjavega premoga, je bilo mogoče jasno razpoznati rdeča krvna telesca. Znani profesor dr. Undritz iz Basela, ki je imel pred kratkim predavanje v dunajskem zdravniškem društvu, je pokazal slike rdečih krvnih telesc neke optice, ki so jo našli zmrznjeno leta 1901 v Sibiriji. Pri tem je izjavil, da se rdeča krvna telesca raznih vretenčarjev pa tudi nekaterih nižjih živalskih vrst ne razlikujejo med seboj. Kadar na primer pod mikroskopom hkrati opazujemo rdeča krvna telesca človeka in kuščarja, ni mogoče z gotovostjo dognati, katero krvno telesce je človekovo, katero pa kuščarjevo.

Drobne ZANIMIVOSTI

DVAKRAT TROJČKI

Francis Blackenshapp iz Chicaga je pred kratkim drugič v življenju rodila trojčke. Prvot je rodila trojčke leta 1952, vendar je tedaj en otrok takoj po porodu umrl. Sedanjí trojčki, dečka in deklica, so zdravi. Statistiki pravijo, da se zgodi na milijon rojstev le enkrat, da bi ena mati rodila dvakrat trojčke.

REKLAMNA LEVINJA

Neki kalifornijski trgovec z avtomobili je pred svojo trgovino postavil kletko z levinjo, ki naj bi zbujala pozornost mimoidošim. Pred dnevi pa je levinja pobegnila iz kletke ter napadla 7-letnega dečka in njegovga očeta. Dirka po mestni ulici je bila baje nenavadno razburljiva.

BILANCA STRAHOTE

Najmanj 66 ljudi je izgubilo življenje med strahovitim tajfunom, ki je pred kratkim divjal nad vzhodno Javo. Mimo tega menijo, da je izgubljenih nad 200 ribišev, ki jih je neurje zalotilo na odprtem morju. Po dosedanjih podatkih je bilo huje ranjenih 184 ljudi, skoraj 76.000 prebivalcev pa je brez strehe. Gmote škode je okoli 7 milijonov rupij.

ISTI VEČER PRAK IN OČE

Peterson, 1. 1952 enaindvajsetletni amaterski olimpijski prvak v boksu, je praznoval pred kratkim isti večer kar dvoje veselih dogodkov. V Chicagu je premagal Moora in je postal svetovni prvak v boksu — zaslužil je nad 116.000 dolarjev — istega večera pa je njegova 18-letna žena rodila deklico.

MOST V SKLADIŠČU

Železniški most v švicarskih gorah je pozimi izpostavljen tako škodljivemu vplivu vremenskih razmer, da je železniška uprava sklenila pozimi opustiti na tej progi sleherni promet. V kratkem so ga razstavili in spravili v skladišče, spomladi pa ga bodo spet postavili in odprli turistično proggo. Most v zimskem skladišču je edini primer svoje vrste v svetovnem merilu.

NEMORALNO POSOJLO

V neki igralnici zahodnonemškega mesta Bielefeld je zalagal trgovec precej denarja. Lastnik igralnice mu je posodil 500 mark, ta pa mu je napisal ček. Po krajši igri je trgovec izgubil tudi ta denar. Naslednjega jutra je šel lastnik igralnice v banko, da bi noviček ček, tam pa je izvedel, da je trgovec že zgodaj jutraj zaprl račun. Lastnik igralnice je vložil tožbo, sodišče pa je oddalo izpoved v prid. Razsodbo je motiviralo takole: posojilo v igralnici je nemoralno.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ MILAN MAVER

202 Vojaka sta prišla plavalasaga podporočnika in mu vzela pištolo. General je bil rdeč od besa. »V stranišče! In stražo pred vrata!« Odvedla sta ga v stranišče. Podporočnik je vedel, da se bo vsak hip zbralo sodišče, ki ga bo brez dvoma obsodilo na smrt in morebiti bo še prej kot v dveh urah ustreljen. Pred vrati je stala straža. Za beg je imel na razpolago le en izhod: ozko okno.

203 Dvignil se je do okna in pogledal ven: ozko dvorišče, na eni strani vhod v stavbo in široke stopnice v kletne prostore, na drugi visok zid. Prostorna veža in izhod na ulico, zastražen z dvema vojakoma. Na dvorišče je od časa do časa stopil oficir all vojak in izgubil v stavbi. Podporočnik je vedel, da v tem trenutku njegova aretacija še ne more biti znana stražam pri izhodu.

204 Mrzlično je preudaril: obsojen bo na smrt z ustreljivo, to je gotovo. Taki prestopki se nikoli ne kaznujejo drugače kot s smrtjo, še v mirnem času ne, kaj šele v vojni. Odvedla ga bo četa in beg bo nemogoče. Torej je treba tvegati takoj, all pa bo za vselej prepozno. Odločil se je. Odprl je ozko okno na stečaj in z nogami naprej zlezal skozenj. S težavo je lezel skozi ozko odprtino.